NATIONAL LIBRARY
NOV 15 1968
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

SATURDAY, NOVEMBER 2, 1968

LATVIJA

AMERIKĀ

88. N-RS SESTDIENA, 1968. GADA 2. NOVEMBRIS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8 Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

Goddevība Latvijai Vašingtonā

LATVIJAS DIBINĀŠANAS 50 GADU ATCERES NOZĪMĪGĀKIE BRĪŽI ASV GALVASPILSĒTĀ

Amerikas latviešu apvienības kongresa ietvaros Vašingtonā, atzīmējot Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceri, bija četri izcili brīži — svinīgas ceremonijas, kuŗās BPLA valdes locekļi, ALA delegāti un daudzi citi tautieši dziļā aizkustinājumā, bet reizē arī noteiktā apņēmībā veikt savus un kopīgos pienākumus pret tēvzemi pauda goddevību Latvijai un uzticību dzimtenē verdzinātajai tautai. 17. oktobŗa pēcpusdienā visi Vašingtonas katedrālē svinīgā dievkalpojumā izlūdzās Dieva palīdzību Latvijai un savam darbam, vēlāk pulcējās Latvijas dibināšanas 50 gadiem veltītajā aktā, bet vakarā valstssvētku banketā. Ceturtais lielais brīdis bija 19. oktobrī, kad latvieši nolika vainagu pie Nezināmā kaŗavīra kapa Arlingtonā, ar ziediem rotājot arī še guldīto latviešu kaŗavīru kapu kopas.

Daudzinātajā Vašingtonas katedrālē pirmo reizi skanēja latviešu valoda, neskaitāmu latviešu organizāciju pārstāvjiem un tautiešiem pulcējoties svinīgā pateicības dievkalpojumā, kuŗu vadīja Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskaps A. Lūsis, piedaloties katoļu bīskapa J. Rancāna pārstāvim prāv. A. Justam, Latviešu baptistu apvienības priekšniekam māc. F. Čukuram, LELDAAs priekšniekam prāv. A. Veinbergam un daudziem citiem garīdzniekiem. Šī katedrāle bija sevišķi nozīmīga vieta svinīgajam dievkalpojumam, jo tajā apglabāts ASV prezidents Vudro Vilsons, kuŗa pēc 1. pasaules kaŗa pasludinātā deklarācija par tautu pašnoteikšanās tiesībām līdzināja arī latviešu tautai ceļu uz brīvību un savu neatkarīgu valsti. Tagad latviešu tautai otra pasaules kaŗa norisē pašnoteikšanās atkal laupīta, bet latvieši šai dievkalpojumā lūdza Visvarenā palīdzību šo tiesību atgūšanā. Šim tematam arī bija veltīts archibīskapa sprediķis. „Šī Latvijas 50 gadu atcere notiek noskaņā, kuŗu tik raksturīgi pauž dzejnieka Andreja Eglīša vārdi: 'Es tēvu zemei noliecos.' Bet Dieva vārds saka, ka svētīti ir tie, kas cieš. Viņu ciešanas liecina, ka nāk jauna gaisma. Varmācība dzimst no bailēm, un uz varmācības ir dibināta tā vara, kuŗa laupījusi latviešu tautas tiesības. Bet cilvēki ir izslāpuši pēc taisnības, pēc brīvības un labākas nākotnes," cita vidū teica archibīskaps A. Lūsis.

Dievkalpojumu kuplināja brīvmākslinieks Andrejs Stērste ar ērģeļu prelūdi „Ej, saulīte, drīz pie Dieva" un citiem tautas dziesmu motīviem, pēcspēlē sniedzot A. Jurjāna kantātes „Tēvijai" motīvus, bet dziedonis Dr. Jānis Kļaviņš dziedāja A. Melli „Tu augstais Dievs" un V. Upenieka „Latvietim'.

Dažas stundas vēlāk Šorehama viesnīcā notika Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres akts. To ar uzrunu ievadīja ALAs kongresa rīcības komitejas pr-dis Z. Lēvenšteins, bet ALAs valdes pr-dis prof. P. Lejiņš savā uzrunā cita vidū norādīja: „Baltijas zemes kopš gadsimtiem gan ir ieskatītas par Baltijas jūras atslēgu un Rietumu un Austrumu krustceļiem, bet Baltijas tautām par to nekad nav prasīts. Kad pirms 50 gadiem latviešu tauta proklamēja savu valstisko neatkarību, tā beidzot pati kļuva par savu mērķu noteicēju, bet 1940. gadā 22 gadus ilgo brīvības posmu pārtrauca Pad. savienības iebrukums."

Neveselības dēļ aktā bija kavēts piedalīties Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs prof. Dr. A. Spekke. Viņa vietā runāja sūtniecības padomnieks Dr. A. Dinbergs, apliecinot latviešu tautas pateicību ASV par to, ka tās neatzīst Latvijas nelegālo iekļaušanu Pad. savienībā.

Latvijas pēdējās valdības sabiedrisko lietu ministrs un pašreizējais ALAs priekšsēža vietnieks A. Bērziņš svētku runu iesāka ar norādījumu, ka dzīvē ir brīži, kad cilvēkam personīgais liktenis šķiet nenozīmīgs, jo jāsastopas ar tautas likteni. Runā viņš citēja Latvijas pirmā ministru prezidenta un pēdējā valsts prezidenta K. Ulmaņa vārdus, teiktus Latvijas valstssvētku aktā pirms 30 gadiem: „Šogad valsts gadasvētki ir jo svinīgi tādēļ, ka svinam valsts pastāvēšanas divdesmito gadadienu. Ja valsts pastāvēšanas gadasvētki arvien ir sakustinājuši un saviļņojuši mūsu domas un jūtas, likuši straujāk pukstēt mūsu sirdīm priekā un pateicībā, tad it sevišķi tas sakāms par svētkiem šogad. Un jo sirsnīga ir mūsu pateicība tiem, kas ieročiem rokās cīnījās par tautu un valsti. Ja šinī brīdī mēs varētu sapulcināt cīņu dalībniekus lielai jundai, tad viņu vārdus saucot, mēs dažkārt dzirdētu tuvāko cīņu biedru atbildi: varoņa nāvē kritis par Latviju. Bet varoņu darbi dzīvo . . ."

„Ja šajās neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceres svinībās mēs vēlētos atkārtot šos prezidenta Kārļa Ulmaņa vārdus," runas turpinājumā teica A. Bērziņš, „bezgala gaŗa būtu to vārdu rinda, kuŗus izsaucot, kādam citam būtu jātbild: 'Kritis par Latviju' vai 'Aizgājis mocekļa nāvē'. Bet arī šai gadījumā mēs varam ar tādu pašu pārliecību kā pirms 30 gdiem brīvajā Latvijā teikts, ka varoņu un mocekļu darbi un ciešanas dzīvo, kļūstot par pamatu tautas mūžīgajam spēkam, uz kuŗa atkal pacelsies jaunā atbrīvotā Latvija!"

Citā dedzīgās runas vietā A. Bērziņa norādījums: „Tas, kas mūs vieno un kas vienos visus latviešus, kas sevī par tādiem uzskatīs arī nākotnē, tāpat kā tas bija pagātnē pirms Latvijas tapšanas un brīvības cīņu laikā, ir cieša un apņēmīga griba dzīvot brīvu cilvēku dzīvi pašiem savā valstī. Šo gribu latviešu tautai nav spējusi atņemt neviena vara. Un neviena vara mūsos nav spējusi iznīcināt ticību, ka šo kopīgo mērķi kopīgiem spēkiem arī sasniegsim."

Runas nobeigumā A. Bērziņš teica: „Latvijas neatkarības proklamēšanas akts pirms 50 gadiem ir pagātne un pieder vēsturei. Vēsturei pieder arī 22 laimīgie Latvijas brīvības gadi. Bet dzī-

(Nobeigums 5. lpp.)

LATVIJAS VALSTS 50 GADU ATCERES AKTS UN

KONCERTS

ČIKAGĀ

1968. gada 17. novembrī, plkst. 16,00

Mather High vidusskolas auditorijā — 5835 N. Lincoln avenijā

Programma:

Māc. G. Straumaņa lūgšana. Svētku runu teiks bij. Latvijas valdības ministrs Alfr. Bērziņš. Dziedās Čikagas apvienotie koŗi diriģentu T. Ozoliņa un Ed. Strautmaņa vadībā. Dekorātīvais ietērps — māksl. A. Šimaņa. Ieeja: $1.50 no personas. Skolēniem un invalidiem ieeja brīva. Pēc akta un koncerta Draudzības pusstunda Latviešu namā.

Rīcības komiteja

RUDENS TIRGŪ

Latviešu nama Toronto dāmu komitejas rīkotajā bazārā „Rudens tirgus" 14 gadu vecā torontiete Velta Ezerniece mēģina noteikt ķirbju svaru. Foto: J. Liģers

Nepadarīsim latvietību lētu

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS SVĒTKU KONGRESS VAŠINGTONĀ

Delegātiem pārrunājot jautājumu par latviešu dokumentācijas centra radīšanu un izbūvi, Latvijas ev.-lut baznīcas archibīskaps A. Lūsis, kas šai brīdī kā viesis noklausījās kongresa gaitā, dziļi saviļņots lūdza vārdu un teica: „Lielākās briesmas etniskajā ziņā nākotnē mums še draud tad, ja padarīsim latvietību lētu. Speŗot pirmos soļus šai zemē, mūsu pirmā kļūda bija tā, ka latvietību sākām apliecināt ar centiem, labi ja ar vienu dolaru. Bet tikai lieli mērķi un lieli darbi mūs glābs! Mums jāceļ šis nams tādēļ, ka ticam tautas nākotnei. Ja latviešu celtajās baznīcās sapulcējas 3000 bērnu, lai mācītos lat-viski, vai tas ir nekas? Vai tā ir zemē nomesta nauda? Tādēļ es saku, mēs šo namu celsim un uzcelsim. Tas būs skaistākais simbols un piemineklis bijušajai un jaunajai nākotnes Latvijai!"

Kongresu, kuŗā piedalījās 91 delegāts un prāvs viesu skaits, 17. oktobrī Šorehama viesnīcas telpās atklāja ALAs valdes pr-dis prof. P. Lejiņš, bet lūgšanu teica archibīskaps A. Lūsis, cita vidū norādot: „Mēs esam še, lai runātu par tiem, kas dzimtenē ir lielāki trimdinieki nekā mēs, un lai pateiktos tiem, kas cēluši un veidojuši Latvijas valsti." Kongresa dalībniekus sveica tā rīcības komitejas pr-dis Z. Lēvenšteins, Kanadas, Austrālijas, Dienvidamerikas un Eiropas latviešu pārstāvji u. c. Telegrafiski sveicienus bija sūtījuši ASV prezidenta amata kandidāti R. Niksons un H. Hamfrijs, senātori Dirksens, Grifins, Persijs, Evans, Kurtiss un Lauše, vairāk nekā 20 tautas vietnieku nama deputāti, lietuviešu un igauņu diplomātiskie pārstāvji un organizācijas, bīskaps J. Rancāns un daudzas latviešu organizācijas.

Par kongresa prezidija priekšsēdi izraudzīja prof. P. Lejiņu, par viņa vietniekiem Z. Lēvenšteinu, V. Hazneru un J. Skujiņu, par sekretāriem E. Ieviņu un A. Riekstiņu, bet rezolūcijas komisijā — R. Spilneru, S. Rudzīti, E. Dunduru, V. Lambergu un P. Austriņu.

Kongresa tiešā darba gaita sākās 18. oktobrī. To uzsākot, V. Hazners DV apvienību delegātu vārdā ierosināja no darba sekas svītrot valdes vēlēšanas, jo pašreizējās valdes uzsāktā Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres plašā programma vēl nav pabeigta, bet to vajadzētu līdz galam īstenot tai pašai valdei, kas par to uzņēmusies atbildību. Priekšlikumu atbalstot arī V. Lambergam, delegāti vienprātīgi tam piekrita un pagarināja pašreizējās valdes pilnvaras līdz nākošajam kongresam pavasarī, tikai papildinot revīzijas komisiju ar V. Kārklu no Vašingtonas un V. Cerbuli no Ņujorkas. Tā kongress no darba sanāksmes kļuva vairāk par svētku pulcēšanos, ietaupīja krietni daudz laika un varēja galvenokārt nodarboties ar mūsu nacionālās dzīves un ideoloģijas jautājumiem.

Viens no svarīgākajiem jautājumiem bija doma par latviešu dokumentācijas centra izveidošanu, varbūt pats nozīmīgākais, kā daudzi delegāti izteicās, šī kongresa darba sekā. Šī jautājuma apspriešana aizņēma lielāko laiku no 19. oktobŗa darba gaitas. Prof. P. Lejiņš paskaidroja, ka domu par šāda centra izveidošanu radījusi Latvijas 50 gadu ceļojošā izstāde ar plašo materiālu bagātību. Tie varētu kļūt [illegible] izveidojamā centra sākuma pamatu un reizē ar to būtu vienmēr pieejama arī pēc izstādes ceļojuma nobeiguma. Centra radīšana būtu saistīta ar īpaša nama izbūvi, kuŗā tad novietotu visus dokumentus, eksponātus un citus materiālus par Latvijas vēsturi, etnografiju, kultūru, saimniecību u. t. t. Šāds centrs reizē būtu muzejs, bibliotēka un studiju vieta par dažādiem Latvijas jautājumiem, bet tajā varētu iekārtot arī ALAs biroju, sēžu telpas organizācijām, arī īpašu telpu Latvijas reprezentēšanai, kad rastos vajadzība to darīt.

Iestājoties par šo ierosinājumu, prof. P. Lejiņš norādīja, ka šāda dokumentācijas centra iekārtošana būtu arī atbilde uz jautājumu par to, kādi kopīgi idejiski un vienotāji pasākumi iespējami pēc plašās Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres programmas īstenošanas. Prof. P. Lejiņš tā norādīja, ka šai brīdī nav [illegible] batē par šī centra atrašanās vietu, kongresam tikai jāizšķiras par tā nepieciešamību, piekrišanas gadījumā uzdodot valdei sākt projekta izstrādāšanu. Dokumentācijas centrs nezaudētu savu nozīmi arī pēc Latvijas brīvības atgūšanas, bet varētu turpināt darbību. Centra izveidošanai būs gan vajadzīgi prāvi līdzekļi, radot īpašu fondu, bet izbūves projektu var veikt pakāpeniski, jo tas nav viena vai divu gadu darbs.

Debatēs par dokumentācijas centru ALAs ģenerālsekretārs B. Albāts paziņoja, ka vairāki jaunās paaudzes latviešu architekti jau izteikuši gatavību izstrādāt vajadzīgo būvprojektu. Arī Kultūras fonds šīs ieceres īstenošanai jau paredzējis 1000 dol. piešķīrumu, bet pirmo ziedojumu jau pieteicis Leonīds Linauts. Atbildei uz šo paziņojumu Harvarts no Bostonas tūlīt pieteica personīgu ziedojumu 1000 dol. apmērā. Dienvidamerikas latviešu atbalstu ieceres paveikšanā apsolīja arī Brazīlijas latviešu apvie-

(Nobeigums 5. lpp.)

Pēteris Aigars

Ārējās un iekšējās emigrācijas problēmas

Literātūras dogmatiķi mēdz runāt par trimdas un okupētās Latvijas dzeju. Šis sadalījums tikai daļēji raksturo faktiskos apstākļus. Tautas literātūra nevar augt uz diviem, bet tikai uz viena celma. Būtu īstenībai tuvāk, ja runātu par dzeju, kas padodas asimilācijai un kas nepadodas; par dzeju, kas izkūst citu kultūru kausējamā katlā un kas neizkūst. Rakstniekus, kuŗi atrodas svešumā, šķiŗ no kollēgām dzimtenē gan robežu žogi, gan ideoloģiskas barjēras, kuŗas nav mūsu pašu celtas. Viņi dzīvo iekšējā, mēs — ārējā emigrācijā. Kuŗa no tām bargāka, to rādīs laiks.

Bet mūs visus vieno pienākums paust patiesību un atklāt dabā un cilvēku dvēselēs vēl neatklātus dziļuma slāņus. Mērķi, kas vieno, ir daudz varenāki nekā šķēršļi, kuŗi šķiŗ. Nāciju dzīvības intereses stāv pāri ideoloģiskajām. Neviens cilvēku celts žogs nav mūžīgs, tāpat kā visiem laikiem nav rakstīta neviena doktrīna, kuŗu dzemdējušas pasaules labotāju smadzenes. Milovans Djilass, nesen viesojoties Londonā, teica: „Komūnisms ir nonācis ideoloģiskās šķelšanās un sairšanas stadijā, bet tā eksistence un liktenis ir nesaraujami saistīts ar pārējo pasauli." Šie pieredzējušā sociālista atzinumi, kas pats savas taisnības labad pavadījis daudzus gadus „liberālās" Dienvidslavijas cietumos, liek katram pārdomāt situāciju un atbildēt uz jautājumu, par cik Rietumeiropas inteliģence un politiskā vadība ir atbildīga par to, ka dzelzs aizkars turas tik ilgi . . .

Latviešu rakstnieki un dzejnieki neatrodas pirmo reizi trimdā. Laikā no 1918.—1940. gadam zināms skaits latviešu komūnistisko rakstnieku atradās Pad. savienībā. Tagad padomju publicējumi liecina, ka Staļina tīrīšanu laikā 1937./38. gadā vien „represēti" un vēlāk pēc nāves rehabilitēti 42 literāti, to vidū tāds redzams latviešu dzejnieks kā Linards Laicēns. Trimda ne arvien nozīmē glābiņu, bet dažkārt arī bojā eju.

Lai izdibinātu dzejas līmeni okupētajā Latvijā un trimdā, ir jāatmin, kuŗa emigrācija — iekšējā vai ārējā — ir smagāka. Īsts rakstnieks nevar pieņemt ne vienu, ne otru. Dzejniekam, lai radītu, nepieciešams iekšējs miers, brīvība, morāliska aizmugure, lai redzētu pasauli visā tās daudzkrāsainībā, lai vērotu dzīvi bez naida un aizspriedumiem. Kuŗai no abām latviešu rakstnieku grupām šie priekšnoteikumi ir vieglāk pieejami? Man liekas — visā pilnībā ne vienai, ne otrai. Nekas šajā pasaulē nav pilnīgs, pat brīvība un verdzība . . .

Rakstniekiem Rietumos atvērtas visas durvis, tikai ar vienu noteikumu: tiem jāatsakās no savas mātes valodas. Vai šī cena nav par dārgu? Vai šis līgums nav jāparaksta ar asinīm kā Faustam? Neviena cita valoda rakstniekam un dzejniekam ne- [illegible] mātes valodu. [illegible] mumus, kas rakst[illegible] guvuši [illegible] spēj reizē kalpot diviem kungiem. Pat ģeniālais Rilke nav varējis savos franču valodā rakstītajos dzejoļos pacelties līdz līmenim kā savā mātes valodā rakstītajos.

Kādas ir nākotnes perspektīvas? Ne tik bezcerīgas kā dažam labam liekas. Ne latviešu tauta, ne latviešu dzeja neizniks. Vienīgi analizējot pēdējo desmit gadu publicējumus trimdā un dzimtenē, atklājas viena nozīmīga pretruna. Trimdā jo jaunāks rakstnieks un dzejnieks, jo mazāk viņš apliecina latviešu klasiskās literātūras būtiskās iezīmes, bet vairāk seko patvēruma zemju rakstniecības strāvojumiem, turpretim dzimtenē gados visjaunākie ir vistuvāk latviešu rakstniecības un latviešu tautas garam, par spīti „sociālistiskā reālisma" nepārtrauktam ielenkumam. Draudzīga vide, izrādās, ātrāk asimilē cilvēku nekā uzspiesta ideoloģija. Protams, kā vienas, tā otras ietekmes atvairīšanai ir nepieciešams neapšaubāms talants, stiprs raksturs un skaidri rakstniecības principi. Katrs, kas dodas izlūku gājienā komerciālās literātūras labirintos, tajos neglābjami apmaldīsies, tāpat kā daudzi citi apmaldījušies „ismu" un „antismu" katakombās.

Mūs var glābt tikai pašu spēks un pašu talants. Kā ārējās, tā iekšējās emigrācijas dzejas koks dzen katru gadu jaunas atvases. Mēs vēl dzīvojam, mēs dzirdam savas tautas un visas cilvēces sirdspukstus. Ceļš uz cilvēci iet tikai pa savas tautas tradiciju un dzīves atziņu nospraustu ceļu. Kas ir dārgs vienai tautai, tas dārgs visām. Neviens nevar kalpot savam laikam, kas ignorē cilvēces kultūras tikumiskos pamatus. Dzejas morāle nav baznīcas morāle, bet dzejai piemīt īpašība arī amorālas parādības pacelt apskadrojošos augstumos. Literātūra met tiltu starp naidu un mīlestību.

Pēc simt gadiem neviens literātūras zinātnieks netaujās, kādam viedoklim savā dzīvē kalpojis viens otrs dzejnieks, bet gan meklēs pērles, kuŗas viņš atstājis nākošajām paaudzēm, ienirdams sava laikmeta dulķainajos ūdeņos. Cilvēki dzimst, pieaug un nomirst, bet cilvēku ģints slāpes pēc patiesības un daiļuma nemainās. Dzejas vārsmas kādreiz piesaka mīklainiem vārdiem, gluži kā Nostradams, tālas nākotnes nojautas. Vai velti latviešu dzejnieku darbi, kuŗi sarakstīti iekšējās emigrācijas gaisotnē, iziet 30.000 lielā metienā dažās dienās? Nezinu gandrīz nevienu dzejnieku, kas dzimis un audzis padomju iespaidu sfairā, kuŗš savā būtībā būtu sociālistiskā reālisma doktrīnas piesātināts. Par dilettantiem nerunāsim. Doktrīnas neiefiltrējas cilvēku šūniņās. Tās pielīp tikai apaviem, darba uzvalkam un rokām, bet ne sirdīm.

Iekšējās emigrācijas dzejniekiem būtībā piekrīt visatbildīgākais uzdevums — uzturēt savas tautas centienus pēc brīvības, palīdzēt nojaukt robežas, kuŗas uzcēluši varmākas. Viņiem dažkārt jārunā un jāraksta pusvārdos un jālieto mīklaini salīdzinājumi, lai paustu patiesību. Viņiem, katru [illegible] sperot, jāuzmanās, vai kā[illegible] neiestieg politiskās lamatās. [illegible] viņi ir sava uzdevuma aug[illegible] Viņi zina, ka Pegazs nav [illegible]s, ka sapņiem un dzejas tēliem nepastāv muitas un administrātīvas robežas.

Mazām tautām mūsu gadsimtā nav viegli, vēl grūtāk ir mazo tautu rakstniekiem. Dzeja kopš latviešu tautas aizvēstures ir bijusi ne vien daiļuma, bet arī morāliskās, sociālās dzīves stimulētāja. Tāda tā paliks latviešu tautai arī turpmāk, vienalga, vai autori dzīvo iekšējā jeb vai arī ārējā emigrācijā, vai viņi raksta klasiskās vārsmās jeb vai brīvā pantā. Dzejas forma ir tikai trauks kādam mūžīgam saturam, kuŗš ir cilvēkiem tikpat būtisks kā gaiss elpošanai un ūdens slāpju remdināšanai.

Nezināšana vai ļaunprātība?

Kopš kāda laika „Latvijā Amerikā" parādās lasītāju vēstules par LNAK karogu. Pēdējās divas — „Latvijas simbola ķengāšana" (Leo G. Ozols) un „Karoga kropļošana" (J. M. Hamiltonā) — agresijas, sliktas formas un faktu nezināšanas ziņā pārspēj līdz šim lasīto.

Vēstuļu rakstītāji nomokas, cenšoties iegalvot, ka LNAK karogs esot pārveidots Latvijas valsts karogs. Tā ir klaja nepatiesība, jo LNAK karogs ir tikai LNAK karogs un neko vairāk.

LNAK karoga tapšanas vēsture, ja kādam tā vēl nebūtu zināma, ir sekojoša:

Pagājušajā gadā pasaules izstādē Montrealā notika Latviešu dienas. Ar tām mēs gribējām palīdzēt Latvijas vārda un tās likteņa daudzināšanā starptautiskā forumā. Visiem par nepatīkamu pārsteigumu izstādes komiteja mums noliedza Expo laukumā lietot Latvijas valsts karogu. Ar to mūsu labajiem nodomiem lielā mērā bija pārvilkta svītra, jo bez sava karoga mums nebija izdevības sevi parādīt uz āru. Pēc ilgākas argumentācijas komiteja bija gatava atļaut lietot kādu organizācijas karogu, kam būtu kopīga nacionāla simbola nozīme. Ar nožēlu konstatējām, ka mums tāda nav. Tā pasaules izstādē uzstājāmies gandrīz pie plikas dēļu sienas, kas visus ļoti apbēdināja. Jau šo Latviešu dienu laikā LNAK saņēma ieteikumus un ierosinājumus radīt tādu centrālās organizācijas karogu, kuru līdzīgos gadījumos varētu lietot kā Kanadas latviešu simbolu, kas tomēr reizē nepārprotami parādītu mūsu ciešu sakarību ar Latviju.

Šo ierosinājumu īstenošanu LNAK pētīja ilgāku laiku un, piedaloties atzītiem mākslinieķiem, radīja LNAK karogu, kurš, kā zināms, ir uz latviešu nacionālo krāsu fona tverts Kanadas simbols — kļavas lapas kontūra. Šāds karoga veidojums nepārprotami izteic Kanadas latviešu nacionālo noskaņu, reizē tomēr noteikti atšķirdamies no valsts karoga. Latvijas valsts karogs ir un paliek likumā noteiktais, un pēc LNAK karoga tapšanas tas nav ne aizkarts, ne pazemots. Kā visiem zināms, pret Latvijas valsts karogu LNAK vienmēr bijusi dziļākā cieņa, mīlestība un respekts, un tā tas paliks arī nākotnē. Pretējie apgalvojumi ir uz noteiktāko noraidāma nepatiesība.

Kanadas latvieši, kas objektīvi vērtē notikumus, un viņu organizāciju vairums LNAK karoga ideju silti apsveic. To apliecina mūsu daudzo lielāko organizāciju, DV ieskaitot, piedalīšanās karoga iesvētē un izteiktie atzinīgie apsveikuma vārdi.

Pirms karoga tapšanas LNAK vispusīgi skaidroja kā juridisko, tā morālo pusi latviešu nacionālo krāsu lietošanai savā karogā. Abos skatījumos nebija ne mazāko šaubu, ka LNAK ir tiesīga to darīt. Juridiski Latvijas valsts karoga veids un tā lietošana ir stingri noteikta 1923. gada 20. janvārī pieņemtajā likumā. Likums neparedz karoga krāsu lietošanas noliegumu citos latviešu karogos. Precedenti rāda, ka Latvijas karoga krāsas organizāciju un pat pilsētu karogos lietotas jau Latvijas brīvvalsts laikā. Piemēram, Latvijas karaspēka invalīdu savienības karogs, kuŗa metu apstiprināja iekšlietu ministrija, ir Latvijas nacionālajās krāsās tādā pašā sakārtojumā kā valsts karogā ar LKIS organizācijas uzšūtām emblēmām. Latvijas ostu valžu karogi bija pilnīga valsts karoga replika, tikai ar augšējā stūrī baltā laukumā uzšūtiem dziem krustotiem enkuriem. Līdzīgi darinātu karogu Latvijā bija daudz. Tie visi bija uzraudzības iestāžu akceptēti, un neviena balss nepacēlās par valsts karoga „kropļošanu". Vai tad tiešām mūsu brīvvalsts iestādes ir bijušas tik stulbas, bet mēs tagad kļuvuši tik gudri?

No morālā viedokļa raugoties, gribas jautāt, kam gan būtu tiesības nacionālās krāsas likt savā karogā, ja ne spēcīgākajai patriotiskajai organizācijai LNAK? Sevišķi ievērojot apstākļus, kādos karogs radies, un nolūkus, kādos eventuāli to lietos.

Ja ieskatāmies vecāku kultūras centru vēsturē, atrodam, ka cauri gadu simteņiem dažādu zemju un tautu patriotiskās organizācijas veidojušas savus karogus uz nacionālo krāsu fona. Ar šādiem karogiem vēl joprojām rotātas daudzas Francijas, Itālijas, Spānijas un citu zemju bazmīcas un piemiņas vietas. Igaunijas valsts karogs ir agrākas akadēmiskās organizācijas karogs, kas norāda, cik tuvu valstis ir saistītas ar patriotiskām organizācijām un otrādi. Dažādo emigrāciju vēsturē šādu gadījumu vēl vairāk. Kā gan citādi savu nacionālo piederību dzimtajai zemei citā valstī lai ārēji parāda, ja ne ar dzimtās zemes nacionālo krāsu lietošanu? Lūdzu papētiet franču, holandiešu, poļu un citu nacionālos simbolus emigrācijā. Papētiet citu iebraucēju grupu nacionālo organizāciju karogus Kanadā. Pirms pāris dienām notikušajā ungāru varoņu piemiņas aktā Toronto no 10 klātesošajiem ungāru organizāciju karogiem 5 bija darināti uz Ungārijas nacionālo krāsu fona. Pat ungāru skautu karogs veidots, Ungārijas nacionālajām krāsām uzšujot skautu nozīmi. Jābrīnās, kā čaklajiem vēstuļu rakstītājiem šie fakti palikuši nezināmi.

Domāju, ka no teiktā pavisam skaidri izriet, ka ap LNAK karogu saceltā kņada ir pilnīgi nepamatota un neiztur kritiku neviena skatījumā.

Varbūt vienu tomēr būtu vietā pasvītrot: Latvijas valsts karoga, kāds tas noteikts attiecīgajā likumā, izsludināšana par kādas organizācijas karogu ir nelikumīga un nepieļaujama. Neviena organizācija — ne liela, ne maza — nav tiesīga to darīt, jo neviena organizācija nereprezentē Latvijas valsti. Ja organizācijas vēlas pašas savus karogus, tos ir jārada.

Kādā vēstulē minētais, ka Latvijas valsts prezidenta karogs bijis Latvijas valsts karogs ar augšējā stūrī iešūtu valsts ģerboni, klaji parāda, cik vēstuļu rakstītāji (Leo G. Ozols) maz zina par karogiem. Latvijas valsts prezidenta karogs bija pavisam citāds.

Ar to pašu 1923. gada 20. janvāŗa likumu, ar kuŗu noteikts mūsu valsts karogs, apstiprināti vēl citi 17 karogi, kas ar dažādiem nacionālo krāsu un zīmju kombinējumiem reprezentē dažādus Latvijas iestādījumus. Blakus pirmajam no minētajiem 17 karogiem neviens netiek uzskatīts par „pārveidotu valsts karogu", kaut arī dažiem pavisam tuva līdzība ar pirmo.

Ja vēstuļu rakstītāji runā par kaut kādu saukšanu pie atbildības, tad paliek iespaids, ka viņi paši ir vienīgie, kas būtu pie atbildības jāsauc par neatbildīgu vēstuļu rakstīšanu. Cienījamie kungi, tuvāk pie patiesības, tālāk no demagoģijas! Ar to vislabāk pakalposim Latvijas karogam. Vai tad šajā lielās jubilejas gadā nekas cits prātīgāks nav darāms, kā apmētāšanās ar netīrumiem un tukšu salmu pārkulšana?

Jānis Niedra

LATVIJA

83. N-RS SESTDIENA, 1968. GADA 2. NOVEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4583;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1735 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—3076;

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet un vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

DIVAS NOZĪMĪGAS VĒSTULES

Organizācijas United Citizens for Nixon - Agnew nacionālitāšu nozarē ne reizi vien pacelts jautājums, vai nacionālās grupas ASV pēc prezidenta vēlēšanām netiks aizmirstas un to prasības ignorētas, kā konselventi noticis pēdējos 8 demokratu valdīšanas gados. Atbildi tam dod jau pati republikāņu kandidāta personība un nepārtraukti labvēlīgā nostāja atsevišķo tautību un jo sevišķi Baltijas valstu jautājumā. Šim viedoklim tālāku apstiprinājumu dod divas nupat saņemtas vēstules.

Pirmajā, Ričarda Niksona personīgi rakstītajā vēstulē organizācijas United Citizens for Nixon - Agnew nacionālitāšu nodaļas vadītājam Ilmaram Heinaru teikts: „Es varu apsolīt, ka Niksona - Agņu sastādītajā valdībā nacionālitāšu problēmām būs piešķirta sevišķa vērība un ka mēs centīsimies uzturēt pašreizējās aktīvās nacionālitāšu grupu organizācijas kā patstāvīgas un pastāvīgas vienības ar izcilu nozīmi mūsu tālākajā darbā."

Otru ļoti izteiksmīgu vēstuli saņēmis tās pašas organizācijas latviešu sektora vadītājs Voldemars Korsts, kuŗā United Citizens for Nixon - Agnew priekšsēdis, Masačuzetas gubernātors Džons Volpi, raksta: „Esmu informēts par Jūsu un Jūsu vadītās Amerikas latviešu nozares izcili sekmīgo darbību un priekšzīmīgo organizāciju. Kā Niksona - Agņu organizācijas vadītājs gribu, Jums izteicot atzinību, pasvītrot, ka Jūsu darbība netiks aizmirsta un durvis Jūsu vēlmēm būs atvērtas. To daru Jums zināmu Ričarda Niksona uzdevumā, un es zinu, ka Ričards Niksons vēl nekad nav devis tukšus solījumus, bet arvien savu solījumu pildījis."

Atceroties Niksona iepriekšējo darbību, viņa noteikto stāju un arvien godīgo solījumu pildīšanu, šīs divas vēstules iegūst sevišķu nozīmi un ļauj mums cerēt, ka nākotnē durvis mūsu nacionālpolitīskajiem centieniem būs pavērtas tādējādi, ka mūsu cerības kļūs par reālitāti. To zinot, nodosim ikviens savu balsi par mūsu kandidātu Ričardu Niksonu.

Vēlētājs

☆

ATBALSTĪSIM ČIKAGAS LIETUVIEŠU KANDIDĀTU!

Čikagas lietuvieši ir ne tikai ļoti aktīvi Niksona un Agņū kandidātūras atbalstītāji uz ASV prezidenta un viceprezidenta amatu, bet arī izvirzījuši pilsētas Metropolitan Sanitary District pārvaldes vēlēšanām savu kandidātu — lietuvieti V. V. Adamku. Lietuviešu centrālkomitejas priekšsēdis Neinis (Neynis) kuŗš arvien iestājies par Baltijas tautu, bet jo sevišķi lietuviešu un latviešu ciešu un draudzīgu sadarbību, lūdz arī Čikagas latviešu vēlētājus atbalstīt šo mūsu brāļu tautas kandidātu, tā apliecinot mūsu savstarpējo solidaritāti.

Būs, liekas, nozīmīgi atzīmēt, ka jau mēnesi pirms Pērl - Harboras katastrofas, kad ASV vēl nebija iesaistījusies otrā pasaules karā, V. Adamkus, riskējot ar dzīvību, publicēja slepenu pagrīdes organizācijas antinacistisku ziņojumu par okupēto Baltijas valstu likteni. Kopš šī pirmā soļa lietuvietis V. Adamkus visu laiku bijis politiski aktīvs cīnītājs Baltijas valstu labā un nekad nav baidījies savu nostāju pateikt atklāti un ar īstu vīra drosmi.

Atbalstot viņa kandidātūru, mēs iegūsim lietuviešu un Baltijas valstu pārstāvi ļoti nozīmīgā Čikagas pārvaldes amatā.

V. Korsts, Čikagā

☆

CEĻA UZ „OTRU MINCHENI"

ASV prezidenta vēlēšanas šogad ir īpatas ar to, ka vēlētāju vairākums jau visai agri — tūlīt pēc abu lielo partiju nominācijas kongresiem — liekas izšķirušies, par ko balsot. Izrādās, ka demokratu kandidāta Hamfrija daļa ir visai nieciga un elektoru skaita ziņā viņš būtu tikai trešajā vietā, pat aiz Vollesa.

Visu laiku Hamfrijs savā izmisumā meklē to brīnumu, ar kuŗa palīdzību pagriezt vēlēšanu ratu sev vēlamajā virzienā. Lai iegūtu apmēram 1 miljona ASV komūnistu un to līdzskrējēju balsis, viņš slepeni izlīdzis ar kreiso spārnu, ar tiem pašiem kreisajiem, kas sagrāva demokratu kongresu Čikagā un noniecināja kā savu partiju, tā tās izraudzīto kandidātu. Bet Hamfrijam bija jākapitulē un jāpieņem visas komūnistu prasības Vietnamas kaŗa izbeigšanai: pārtraukt Ziemeļvietnamas bumbošanu, atzīt vietkongus par oficiāliem sarunu partneŗiem, uzņemt komūnistu pārstāvjus uz koalicijas bāzes pārveidojamajā Dienvidvietnamas valdībā.

Pret šīm prasībām krasi nostājas Saigonas valdība, jo to pieņemšanas sekas būtu pilnīga komūnistu varas sagrābšana, gluži tāpat, kā pēc uzspiestām koalicijām notika Polijā, Ungārijā, Čehoslovakijā un arī Ķīnā. „Miera" tīkotāji jau septembŗa beigās gatavojās gāzt šo nepiekāpīgo Dienvidvietnamas valdību, bet prezidents Van Tiu turēja savu armiju trauksmes stāvoklī. Tā apvērsums neizdevās.

Hamfrija slepenais izlīgums ar partijas kreiso spārnu tomēr var īstenoties arī bez Saigonas piekrišanas, jo arī tagad tai nav pārstāvja miera sarunās Parīzē. Paredzams, ka bumbošanas pārtraukumu un drīzu pamieru ievadīs jau ap 30. oktobri, lai Hamfrijs vēl paspētu iegūt naīvāko vēlētāju balsis, bet pretiniekiem yairs nebūtu laika šo Hamfrija aferu apgaismot visā patiesībā.

Tā būtu „jauna Minchene", drosmīgo Vietnamas tautu piespiežot kapitulēt komūnistiem pret pašas gribu, lai „otrs Čemberlēns" kaut kādā veidā iekļūtu Baltajā namā.

Alberts Kalniņš, Toronto

ARĪ LATVISKAIS PĪRĀGS „KANDIDĒ" UZ BALTO NAMU

ASV republikāņi nolēmuši nevārīt politisku putru, nedz arī solīt nereālus politiskos cepešus vai saldos ēdienus, bet iestāties par reālu saimniecību, ieskaitot patīkamu un izsmalcinātu mājsaimniecību. Tieši pēdējās sekmēšanai Kolorado republikāņu ierosmē augustā izdota pavāru grāmata „Colorado Republican Cook Book". Šīs republikāņu kulinārās mākas 362 lappusēs ir arī latviskās gaumes pīrāga recepte, kuŗu iesniegusi latviešu republikāņa — gleznotāja A. Īvana dzīvesbiedre Ella. Pīrāgs (Bacon roll) atzīmēts kā „Latvian National Dish", tāpat arī „Strawberries Cooked in Oil - Fat". No etniskajiem ēdieniem tie ir vienīgie, kas atzīmēti šai grāmatā.

Tas laikam tādēļ, ka Ellas Īvanes viešpām - republikānēm pīrāgs labi garšojis un cepēja lūgta bagātināt ar to republikāņu konferenču mielasta galdu. Un tālākās sekas — republikāņi lūguši E. Īvani dot pīrāga un vēl citas receptes iecerētajai grāmatai. Tajā ievietota arī trešā, par latvisku neatzīmēta, E. Īvanes recepte.

Grāmatai receptes devuši bijušais prezidents Eizenhauers un viņa dzīvesbiedre, Niksona dzīvesbiedre, daudzi senātori, kongresmeņi, gubernātori paši un viņu sievas.

Lai latviskais pīrāgs iekļūtu Baltā nama viesību mielastos, par prezidentu jāievēl Niksons. Ella Īvane tādā gadījumā solījusies viņu sveikt ar pašas ceptiem pīrāgiem.

Arī latviešu saīkojumos mielastu gatavotājas ar republikāņu kulinārās mākslas šedevriem var aplaimot visizsmalcinātākos gardēžus, pasūtinot minēto grāmatu (adrese: Mrs. W. T. Luce, 747 Niver, Northgenn, Colo, 81501) un nosūtot 2,95 dol. ar čeku vai pasta pārsūtījumu, bet ne naudā.

Republikānis

☆

VĀRDA BRĪVĪBAI IR ROBEŽAS

Šī laikraksta 5. oktobŗa numurā Alfrēds Vinčels „Redaktora piezīmēs" saka: „Mēs ar savu toleranci un neizpratni spiežam kritīkus vai nu apklust, vai arī pieskaņoties t. s. ‚tautas balsij', kuŗa ne vienmēr ir pareizā un tā, kas kādai lietai pakalpo."

Lai komentētu Vinčela domas, man bija jāatkārto vārdu pa vārdam tas, ko viņš teicis. Ja es respektēju viņa domas, tikai tad man ir tiesības izteikt savus, kaut arī pretējus, ieskatus. Vēl vairāk jāuzmanās, ja neatkārto, bet atstāsta oponenta domas. Atstāstot vienmēr ir izdevība oponenta domas apcirpt vai sagrozīt sev vēlamā virzienā. Sagrozot oponenta domas, diskusija izvēršas par polemiku.

Nerunājot par atsevišķu gadījumu, bet par literātūras kritiku, man liekas, ka arī kritiķi kādreiz maldās, tādēļ ir tiesības, varbūt pat vēlams, ka autors, oponējot kritikim, izsaka savu ieskatu, ja viņš atkārto vai atstāsta kritika ieskatu bez pārgrozījuma. Turpretim, ja minēts kritiķa vārds, bet viņa domas sagrozītas, tas var pamudināt kritiķi apklust.

Egils Kalme, Nujorkā

Redakcijas piezīme: Tikai lasot augšējās vēstules autora citātu no „Redaktora piezīmēm", konstatējām iespiedumkļūdu. Citātā vārda „tolerance" vietā pareizi jābūt „netolerance".

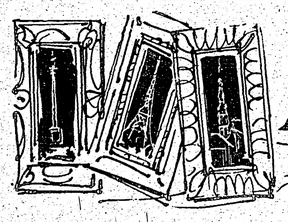

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(56. turpinājums)

Ne labākā stāvoklī bija Latvijas rūpniecība. Tās agrākās mašīnas un cita iekārta — it sevišķi no Rīgas — bija aizvesta uz Krieviju un tur pazudusi vai sabojāta. Daudzas fabrikas ēkas bija kaŗa darbības sapostītas, stāvēja tukšas, neapkoptas un nelabotas. Tās bija sagrauzis laika zobs un sapostījuši cilvēki, kas tur bija meklējuši savām vajadzībām noderīgus materiālus vai gluži vienkārši kaut ko, ko varētu sadedzināt malkas vietā.

Tādā kārtā latvju tautai bija jāuzsāk sava saimniecība gandrīz vai tukšām rokām — bez reālām bāzēm, bez kuŗa divdesmitajā gadsimtā ražošana vairs nav domājama... beidzot bija samazinājies arī pašu ražotāju skaits. Liela daļa darba spējīgo vīriešu bija nolikuši galvas ilgajās cīņās gan par dzimto zemi, gan par savas tautas neatkarību, gan arī, nelaimīgā kārtā, cīņās brālim pret brāli dažādo politisko un ideoloģisko uzskatu dēļ. Liels skaits spēcīgu un spējīgu vīru neatgriezās Latvijā, bet palika Krievijā, lai tur ar šauteni un durkli īstenotu iecerēto komūnisma valstību, kas solīja cilvēci darīt laimīgu. Latvijā paliku šajā tautas daļā bija pārsvarā sievietes, daudz kaŗa invalīdu un cilvēku ar kaŗa gados sagrautu veselību.**)

Bet 20 gadu vēlāk? Divdesmit gadu — nepilnu paaudzi vēlāk — Latvijas mākslas nāca uz Parīzi pasērst pie savas vecākās māsas Parīzes Žēdepōma paviljonā, Konkordijas laukumā, Luvra ēnā...

Šī izstāde nebija nejaušība. Tā bija ilgi gatavota. Neapzināti jau kopš tās dienas, kad pirmais latvju gleznotājs pirms trīs ceturtdaļām gadsimta Konkordijas laukuma otrā pusē, Elizeju lauku pilī bija izstādījis savus pirmos audeklus.

Pēdējo slīpējumu izstādei piešķīra Latvijas sūtniecība Parīzē, kas jau aizlaikus bija izsūtījusi visiem franču laikrakstiem paziņojumu, kuŗā vārēja lasīt:

„Nacionālās izglītības ministrs atklās piektdien, 1939. gada 27. janvārī, Konkordijas laukumā Žēdepōma mūzejā Latvijas mākslas izstādi, kas būs atvērta līdz februāŗa beigām.

Tā ir pirmā reize, kad Parīzē vienuviet savākta tik plaša latviešu moderno gleznu kollekcija, kuŗai pievienota tautas mākslas nodaļa ar audumiem, audumu rakstiem, dzintaru, podniecības priekšmetiem u.t.t., ko aizdevis Rīgas vēsturiskais mūzejs. Šiem priekšmetiem ir augsta mākslinieciska vērtība.

Ansambli papildinās grāmatu kollekcija, īpaši franču autoru tulkojumi latviešu valodā, un daži vēsturiski dokumenti, kas tādā veidā sniegs pārskatu ir par šīs ziemeļu zemes seno civilizāciju, ir par tās mūslaiku mākslinieciško radītāju piepūli." **)

Kā redzams, Latvijas sūtniecība Parīzē nebija atstājusi itin nekā nejaušības ziņā. Paziņojums bija izsmēlīgs, tēmēts franču mākslu milētājai publikai, tanī pašā laikā pašcieņas un neatkarības stājas iedvesmots.

Pieklājīgs, laipns, uzmanīgs pret namatēviem un aturīgs.

Latvijas mākslas izstādes gatavošanā bija piedalījušies daudzi, un ikviens bija darījis labāko — Izglītības ministrijas un Ārlietu ministrijas darbinieki, bet pēdējo nevainojamības spodrumu izstādei, protams, deva Latvijas sūtniecība Parīzē. Ar visu sirdi un dvēseli, izmaņu un taktu.

RAIDĪJUMS LUKSEMBURGAS RADIO

Nedēļu pirms izstādes atklāšanas, 19. janvārī, Parīzē Luksemburgas radio raidītājā varēja noklausīties Latvijas sūtņa paziņojumu par Latvijas mākslas izstādi Parīzē. Latvijas oficiālais pārstāvis uzsvēra, ka izstāde sniegs pierādījumu tam, ka latvju nācija, par spīti laiku mijām un svešinieku ilgajai kundzībai, ko tai nācies paciest, mācējusi saglabāt savu nacionālo mantojumu un raksturu, kas viņas mākslu atšķir no apkārtējo tautu mākslas.

Mītot starp ģermāņiem, skandinaviem un slaviem, nepārprotami no tiem atšķiroties, latvieši neaizmirst savas gadu tūkstošiem vecās tradicijas, tanī pašā laikā izkopj ļoti modernu mākslu, kas saņēmusi spēcīgus impulsus, īpaši no Francijas.

Norāde uz Latvijas mākslas saitēm ar Franciju nevarēja frančos nemodināt interesi un mākslas kritiķos pat ziņkāri: kā franču mākslas loks lauzis un iekrāsojis mākslu, kas radusies zem tālajām Latvijas debesīm?

Neviena izstādes plāksne, neviena izstādes apgaita nebija atstāta novārtā. Par to rūpējās sūtnis — mākslas vēsturnieks un ievērojama jauna latviešu gleznotāja brālis.

Homēra pazīstamais teiciens, ka gaisma ir tur, kur daudzi piedalās veikumā, ir spēkā tikai tai gadījumā, ja ikviens no veikuma veicējiem savam darbam nododas ar tādu aizrautību, it kā visa pasākuma panākums būtu atkarīgs no viņa vien. Važas ir tikai tik stipras, cik stiprs važu vājākais posms.

Latvijas sūtniecība bija savu uzdevumu augstumā ir ceļu uz izstādi Francijā līdzinot, ir Žēdepōma paviljonu izstādei nodrošinot, aizlaikus izstādi izsludinot, savlaicīgi presi informējot, ir sērsējus godam sagaidot. Der atcerēties, ka šādos gadījumos, tāpat kā milestībā, „sīkumu" nav. Svarīgs ir viss. Jo par tautu spriež ne tikai pēc lielajām, bet arī mazajām lietām.

Latvija — Eiropas nāciju pastarīte — bija pirmā un arī vienīgā no Baltijas valstīm, Somiju ieskaitot, kas paguva pavērt Žēdepōma divviru durvis savai mākslai.

Apbrīnojamā darba sajūsmā un izturībā latviešu tauta divdesmit gados kā teiksmainais grieķu ugunsputns Foinikss, kas sadedzis savā lizdā, atdzimst no saviem un savas lizdas pelniem, bija cēlusies no saviem un savas zemes pelniem jaunai brīvai eksistencei. Kļuvusi neatkarīga nācija, latvju tauta pievērsās ne vien savas materiālās labklājības izkopšanai, bet, savas iedzimtās daiļjūtības mudināta, izvērta arī savu jaunradi mākslā un mūzikā. Ar šīs daiļrades rezultātiem vizuālajā laukā nu latviešu mākslinieki nāca dalīties ar veco kultūras tautu, kas savas garīgās rosmes bija smēlusies senajā Romā, senajā Grieķijā un italiešu renesansē.

Latvijas māksla nāca ciemoties franču nācijas vienā laikā modernajā un senajā galvaspilsētā Parīzē.

Tas varēja likties kā pārgalvīgs sapnis, un tomēr bija īstenība.

Viss liekas, cildenais sākumā allaž liekas nesasniedzams, neiespējams. Šī neiespējamības sajūta bija jāpārvar parastajā procesā: jāiecer, jāgrib, jāīsteno. Sākumā bija jāpārliecina, tad jāiejūsmina, tad visiem jāķeras pie darba.

Un tā nu lielā diena pienāca. Latvijas sūtnis Francijā, Spānijā un Portugalē, Dr. Olģerts Grosvalds, sagaidīja uz Žēdepōma paviljona sliekšņa Francijas izglītības un mākslas ministru Žanu Zēju (Jean Zay). Pēc sasveicināšanās sūtnis izvadāja ministru un viņa pavadoņus pa zālēm, kuŗās bija izstādīti Latvijas mākslas darbi, gleznas un skulptūras, un mūsu dārgā tautiskā māksla, aizgrābīga savā vienkāršībā un dažkārt

(Turpinājums sekos)

*) Arnolds Aizsilnieks, Latvijas saimniecības vēsture, 1914—1945 Apgāds Daugava, 1968; 957—8. lpp.

**) Latvijas sūtniecības Parīzē archīvs.

Juris Soikans

Glezniecība

ANGLIJAS LATVIEŠU GLEZNOTĀJA ARNOLDA M

Arnolds Mazītis dzimis 1913. gada 18. jūlijā Cēsīs un jau agrī sāka interesēties par mākslu. Līdztekus mācībām ģimnazijā viņš iestājās Rīgas pilsētas tehnikuma gleznlecības nodaļā, kuŗā par mācības spēkiem toreiz strādāja J. Ansons, E. Brastiņš, B. Kundziņš, E. Veilands un K. Zemdega. 1932. gadā Mazītis iestājās Latvijas mākslas akadēmijā, kuŗā mācījās ar divu gadu pārtraukumu kaŗa dienesta laikā. Zīmēšanu viņš mācījās pie prof. V. Tones, K. Ubāna, A. Annusa un K. Miesnieka, bet gleznlecību pie prof. Ģ. Eliasa. 1941. gadā viņš beidza figūrālās gleznlecības meistardarbnīcu.

Vēl būdams mākslas akadēmijas audzēknis, Arnolds Mazītis piedalījās visās kultūras fonda un vairākās Mūksalas mākslinieku biedrības izstādēs. Tai pašā laikā, kaut prof. V. Tonem kā mācības spēkam mākslas akadēmijā bija daudz audzēkņu, Mazītim bija lemts kļūt par sava meistara skolnieku vārda visplašākajā nozīmē — kļūt par Tones gleznlecības koncepcijas turpinātāju. Profesora un viņa kādreizējā skolnieka dzīves ceļus arī svešumā savienoja ne tikai kopīgs svešatnes liktenis, bet arī īsta un liela draudzība. Visus trimdas gadus gan Mērbekā, Vācijā, gan vēlāk kopš 1949. gada Londonā, Anglijā, Arnoldam Mazītim liels ieguvums bija neskaitāmās stundas, kuŗas pavadītas kopā ar prof. V. Toni sarunās par mākslas problēmām. Tas nav iztulkojams kā pakļaušanās „skolotājam", bet tā ir personības veidošanās gleznlecības kultūras izpratnē — atmosfairā, kādu ap sevi spēja radīt Tone.

Un te nu nonākam pie galvenā un izšķirīgā momenta Arnolda Mazīša mākslā — gleznlecības kultūras. Katrā viņa darbā parādās šis grūti definējamais moments. To nevar iemācīties kā, piemēram, kompozicijas uzbūves likumus vai krāsu teorijas. Šo gleznlecības kultūras momentu nevar gleznās „iestrādāt", kopļot savu meistaru. Tā nepastāv arī kādas atsevišķas skolas vai stila tradiciju izkopšanā. Tai nav nekāda sakara arī ar nacionālās mākslas īpatību saglabāšanu. Gleznlecības kultūra ir sava veida rituāls, kuŗa sākums meklējams Rembranta gleznlecībā. Tai nav nekāda sakara arī ar paša Rembranta „gaismām un ēnām", bet nostājā un pieejā gleznlecībai kā tādai.

Tas, kas noteic Mazīša gleznlecību, sākas jau ar audekla izvēli, pagleznojumu izkārtojumu, faktūras un gaismu konsolidēšanu u. t. t., tātad — ar teorētisko zināšanu, amata prasmes, talanta un darba sintezes pārkausēšanu personīgā un vie mā, ar kuŗa pa nieks gan mīnēt citus komponent sā pārvērš par i tikas vērtībām g slas darbā.

Arnolda Mazīš matiskā viedokļ trīs lielākās gru portrets un akts izpratnes viedok jumam nav būti darba procesā. — būtu klusā daba mākslinieks tik akcentējumu lie ko problēmu. darba pamatā i kas atrisināms ietvaros.

Katrū darbu Mazītis vispirms solītu skaidrību uzdevuma atr jām. Viņš nesā gleznlecišķā for skaidra. Jau zīm metumā Mazītis ziju sāk iedzīv formās. Viņš n tieciības pret tu žo pret nespē darbu uz audek vai naža lietoša papildināts ar smes spēku, sa mu biezumu u lazēšanas lietoš „lauzta un rau tūbas krāsu j mies delikātos kumu attiecībā

DI

Grand Rapid galda gleznotā pēc otras noti ku izstādes Le namā.

Ģirta Purīņa tika no 29. sep tobrim. G. Pu audzes mākslin rikāņu mākslas pirmajā patst rādīja savu m tību 10 gadu darbu skaits tam. Bija redz das impresijas mos, pavisam mējumi ar zī bet arī eļļas lielākie bija mi, kuŗi lie mākslinieks t no interesi. T darbi, kas a technisko gat un krāsu ko Likās, ka labi pašprotreti, t gleznojumi u Purīņš ir laikr individuālu

(54. turpinājums)

Bet tās ir aplamības. Ugunskurs nav va tumsā visi pie tā dodas. Kāds to ir aizde tas pats sevi nevar izdzēst. Vai nu kāds sīs, vai arī tas izdegs līdz galam. Un tāpa nav vainīga, ka . . . ka . . . ka viņa ir . .

— . . . ka viņa ir kā gaišs ugunskurs n dzīvajai vīrišķīgajai radībai, — Monika Nē, Uldi. Viņa ir tas, ko nupat sacīju: Par de, no kuŗas, tiklīdz tai pieskaŗas, izlec un nelabums.

— Viņa man nav nekā ļauna darījusi. vaina ir tā, ka viņa — ir. Un ka es kād biju iemīlējies. Bet tas ir sen gaŗām, un t jadzētu saprast.

— Nekas, Uldi, nav gaŗām. Taisnība: tu mīli ar tādu mīlestību, ko var saukt par vārda dziļākā nozīmē, bet viņai pār tevi noslēpumaina vara. Reizēm tev liekas, esi uzvarējis, bet tā ir pašapmānīšanās. nā pretim, ka tas nav tiesa. Tu pats lab tas ir gan tiesa. Un tāpēc es domāju, ka būs, ja Rudīte un Vilnis . . .

Uldis neatbildēja, un viņi ilgu laiku nomodā — blakus, klusēdami, katrs briz

Juris Soikans

Glezniecības kultūra

ANGLIJAS LATVIEŠU GLEZNOTĀJA ARNOLDA MAZIŠA DARBU IZSTĀDI TORONTO GAIDOT

Arnolds Mazītis dzimis 1913. gada 18. jūlijā Cēsīs un jau agri sāka interesēties par mākslu. Līdztekus mācībām ģimnazijā viņš iestājās Rīgas pilsētas technikuma glezniecības nodaļā, kuŗā par mācības spēkiem toreiz strādāja J. Ansons, E. Brastiņš, B. Kundziņš, E. Vellands un K. Zemdega. 1932. gadā Mazītis iestājās Latvijas mākslas akadēmijā, kuŗā mācījās ar divu gadu pārtraukumu kaŗa dienesta laikā. Zīmēšanu viņš mācījās pie prof. V. Tones, K. Ubāna, A. Annusa un K. Miesnieka, bet glezniecību pie prof. Ģ. Eliasa. 1941. gadā viņš beidza figurālās glezniecības meistardarbnīcu.

Vēl būdams mākslas akadēmijas audzēknis, Arnolds Mazītis piedalījās visās kultūras fonda un vaičākās Mūksalas mākslinieku biedrības izstādēs. Tai pašā laikā, kaut prof. V. Tonem kā mācības spēkam mākslas akadēmijā bija daudz audzēkņu, Mazītim bija lemts kļūt par sava meistara skolnieku vārda visplašākajā nozīmē — kļūt par Tones glezniecības koncepcijas turpinātāju. Profesora un viņa kādreizējā skolnieka dzīves ceļus arī svešumā savienoja ne tikai kopīgs svešatnes liktenis, bet arī īsta un liela draudzība. Visus trimdas gadus gan Mērbekā, Vācijā, gan vēlāk kopš 1949. gada Londonā, Anglijā, Arnoldam Mazītim liels ieguvums bija neskaitāmās stundas, kuŗas pavadītas kopā ar prof. V. Toni sarunās par mākslas problēmām. Tas nav iztulkojams kā pakļaušanās „skolotājam", bet tā ir personības veidošanās glezniecības kultūras izpratnē — atmosfairā, kādu ap sevi spēja radīt Tone.

Un te nu nonākam pie galvenā un izšķirīgā momenta Arnolda Mazīša mākslā — glezniecības kultūras. Katrā viņa darbā parādās šis grūti definējamais moments. To nevar iemācīties kā, piemēram, kompozicijas uzbūves likumus vai krāsu teorijas. Šo glezniecības kultūras momentu nevar gleznās „iestrādāt", kopjot savu meistaru. Tā nepastāv arī kādas atsevišķas skolas vai stila tradiciju izkopšanā. Tai nav nekāda sakara arī ar nacionālās mākslas īpatību saglabāšanu. Glezniecības kultūra ir sava veida rituāls, kuŗa sākums meklējams Rembranta glezniecībā. Tai nav nekāda sakara arī ar paša Rembranta „gaismām un ēnām", bet nostājā un pieejā glezniecībai kā tādai.

Tas, kas noteic Mazīša glezniecību, sākas jau ar audekla izvēli, pagleznojumu izkārtojumu, faktūras un gaismu konsolidēšanu u. t. t., tātad — ar teorētisko zināšanu, amata prasmes, talanta un darba sintezes pārkausēšanu personīgā un vienreizējā skatījumā, ar kuŗa palīdzību mākslinieks gan minētos, gan daudzus citus komponentus darba procesā pārvērš par imaginārās aistētikas vērtībām glezniecības mākslas darbā.

Arnolda Mazīša darbus no tematiskā viedokļa varētu iedalīt trīs lielākās grupās: klusā daba, portrets un akts. No glezniecības izpratnes viedokļa tādam iedalījumam nav būtiskas nozīmes, jo darba procesā — vienalga, vai tā būtu klusā daba, vai portrets — mākslinieks tik un tā izšķirīgo akcentējumu liek uz glezniecisko problēmu risināšanu. Katra darba pamatā ir kāds uzdevums, kas atrisināms tikai glezniecības ietvaros.

Katru darbu iesākot, Arnolds Mazītis vispirms mēģina gūt absolūtu skaidrību par izraudzītā uzdevuma atrisinājuma iespējām. Viņš nesāk gleznot, iekām glezniecīskā forma nav pilnīgi skaidra. Jau zīmuļa vai ogles uzmetumā Mazītis savu iecerēto viziju sāk iedzīvināt glezniecīskās formās. Viņš noskaidro gaišā attiecības pret tumšo, krāsaini spožo pret nespožo, kas, pārnesot darbu uz audekla, izsveŗot otas vai naža lietošanas techniku, tiek papildināts ar faktūras izteiksmes spēku, sadalot krāsu laukumu biezumu un plānumu ŗesp. lazēšanas lietošanā krāsa tiek „lauzta un raudzēta". Tā pazūd tūbas krāsu jēlums, pārvērsdamies delikātos toņos un to laukumu attiecībās.

Lielu svaru Mazītis piešķiŗ masu un līniju attiecībām (piemēram, gleznu fona iedalījumā). Šī nopietnā pieeja gleznas uzbūvē vislabāk atspoguļojas viņa darbos, kas nekad neiedarbojas uz skatītāju kā detaļa, bet kā sevi noslēgta un suverēna organiska vienība. Katru gleznu Mazītis veido kā jaunu uzdevumu, tādēļ arī šķietami līdzīga rakstura darbos veltīgi meklēt atkārtošanos.

Ļoti delikāti un smalki Arnolda Mazīša darbos risinātas gaismas problēmas. Gaisma, kas ir sava veida abstrakcija, viņa gleznās ir mērķtiecīgi izvadāta no vienas vietas uz citu, radot telpas un atmosfairas izjūtu. Pietiek pa analizēt tikai dažus Mazīša darbus, lai saskatītu nevis dabas atspulgu, bet paša mākslinieka gaismas akcentu izsvērumus gleznas plānos.

Kādā vietā gaisma ieplūst gleznā un sava uzdevuma veikšanai dažkārt kā ar virtuoza biljarda spēlētāja atjautību sista bumbiņa izskrien šķietami neiespējamā skrējienā, vienam otram priekšmetam tikai it kā nejauši pieskardamās, citam uzsizdama spēcīgāku mirdzumu, citā vietā tikai iztālēm atblāzmodamās. Dažreiz gaismas iedarbība parādās gleznas fonā, izskanēdama tās priekšplānā. Klusajā dabā ar tumšajiem zieddiem gaismas avots nenāk no „ārpuses", bet gaisma izstaro no vāzes ūdens mirdzuma, izplūzdama pa visu gleznu.

Arnolds Mazītis neglezno priekšmetus, bet gaismu. Viņam priekšmetu klātiene gleznā nepieciešama tikai tādēļ, lai uz tiem parādītu glezniecisko elementu iedarbību. Gaismas izvietojums telpā un telpas dziļuma problēmas tiek atrisinātas arī ar auksto un silto toņu harmonisku lietošanu. Siltā un aukstā attiecsme Mazīša glezniecībā ir nozīmīgs un rūpīgi ievērots elements.

Gravitācija, gaismas izkārtojums, masu izsvērums un visas pārējās glezniecības kvalitātes Arnolda Mazīša gleznās liecina par daudzu gadu sistēmatiska darba attīstības procesu un lieku reizi pierāda, ka gleznotājs netiek iesviests pasaulē kā kaut kas gatavs, bet top par tādu neatlaidīgās studijās un nopietnu meklējumu darbā.

Mazītis nekad nespēs glezniecību nomainīt pret ideju oriģinālitāti vai kaut uz laiku pieslieties kādam no modernisma virzieniem, kas savu uzdevumu saskata publikas šokēšanā, tādā veidā apliecinot sevi par „modernās mākslas" un „sava laika" izteicējiem. Ignorējot lēto populāritāti, Arnolds Mazītis izšķiŗies par publikai neuzkrītošu, bet nopietnas glezniecības kultūras mākslinieka ceļu. Tas ir tas pats ceļš, kuŗu gājusi iepriekšējā latviešu mākslinieku paaudze.

Man liekas, ka nekļūdīšos, apgalvodams, ka izšķirīgais faktors iepriekšējās latviešu mākslinieku paaudzes darbu spontānai apbrīnošanai un vairāk nekā glaimojošām atsauksmēm ārzemju izstādēs trīsdesmitajos gados bija tas, ka viņu darbi iezīmējās ar augstu glezniecības kultūru.

Un tieši tas strāvo no Arnolda Mazīša darbiem, bet pietrūkst mūsdienu tā sauktajā modernajā mākslā.

DIVU MĀKSLINIEKU IZSTĀDES

Grand Rapidu latvieši arvien gaida gleznotājus. Nesen viena pēc otras notika divu mākslinieku izstādes Latviešu biedrības namā.

Ģirta Puriņa gleznu izstāde notika no 29. septembŗa līdz 5. oktobrim. G. Puriņš ir jaunās paaudzes mākslinieks, beidzis amerikāņu mākslas skolas un savā pirmajā patstāvīgajā izstādē parādīja savu mākslinieciško attīstību 10 gadu posmā. Izstādīto darbu skaits sniedzās pāri simtam. Bija redzamas skices, dažādas impresijas līniju vingrinājumos, pavisam reāli un sirreāli zīmējumi ar zīmuli, ogli un tinti, bet arī eļļas gleznas. Apmēros lielākie bija abstraktie gleznojumi, kuŗi liecināja, ka jaunais mākslinieks tiem pievērsis galzeno interesi. Tie bija pēdējā laika darbi, kas arī parādīja Puriņa technisko gatavību līniju, formu un krāsu kopojumu lietošanā. Likās, ka labi izdevušies vairāki paŝprotreti, tāpat visi figūrālie gleznojumi un zīmējumi. Ģirts Puriņš ir laikmetīgs gleznotājs ar individuālu izteiksmes veidu, meklētājs un eksperimentētājs.

Kārļa Šaumaņa gleznu izstāde notika no 13. —16. oktobrim. Viņš pieder pie vecākās gleznotāju paaudzes, beidzis Latvijas mākslas akadēmijas figūrālo meistarklasi. K. Šaumanis ir stabils kā gleznošanas technikā, tā arī tematā. Viņš it kā nes sev līdz mūsu dzimtenes sapni un to atdzīvina mūsu skatienam ar krāšņi lepnām tautu meitām, neaizmirstamiem dzimtenes sētu pagalmiem, godību un Jāņu svinēšanām, kas viss tik pārliecinoši rekdzams viņa darbos. Mūsdienu kritiķi atzīst un godalgo tikai laikmetīgos stilos darinātās gleznas, uzskatīdami tās par savdabīgākām un oriģinālākām, bet — kas gan var liegt mākslinieka atceŗēties skaisto pagātni, par to jūsmot un arī gleznot? Daudzo abstrakti un citādi moderni darināto gleznu vidū Kārlis Šaumanis, šķiet, ir pavisam oriģināls. Viņa gleznas vērojot, skatītājs izjūt priecīgu satraukumu un gandarījumu par to, cik tomēr skaista bijusi mūsu senatne.

J. Rumberga

Montrealas tautas deju kopa Ačkups, kuŗa šogad 10 reižu uzstājusies izstādē „Cilvēks un viņa pasaule", nesen bija aicināta dejot šīs izstādes Kristiešu paviljonā, sniedzot trīs uzvedumus vienā vakarā. Piedalījās arī vīru koris Junda. Latviešu priekšnesumus ar lielu atsaucību noskatījās ap 500 izstādes apmeklētāju. Uzņēmumos Ačkupa tautu meitas: pa kreisi — Maija Siliņa, augšā no kreisās — Anna Sprince, Ingrida Mazute un Ingrida Garā, vidū — Ināra Paliepa, pa labi — Daina Lukstiņa.

Foto: G. Sukse

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Mazputniņš" Nr. 118, mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, oktobŗa burtnīca, apgāda Ceļinieks izdevums, atb. redaktors Dr. Laimonis Streips, 38 lpp.

Nikolajs Lečmanis „Ēju savā gaismā", dzejoļu krājums, Krolla kultūras biroja izdevums 1968. gadā, 41 lpp.

Kārlis Ulmanis „Klausaities vēstures soļos", Alfrēda Kalnāja apgāds 1968. gadā, Ņ. Biezā ievads, 32 lpp.

Zenta Mauriņa „Dzīves apliecinātāji", ieskati un atziņas, plektais iespiedums, izdevis Alfrēda Kalnāja apgāds 1968. gadā, 188 lpp.

Maska un radziņi

PIEZĪMES PAR JAUNU ŽURNĀLU

Kad pirms pāris mēnešiem laikrakstos parādījās sludinājums, ka Vācijā sāks izdot jaunu žurnālu „Mūsu laikmets", kas būs veltīts politikai, kultūrai un zinātnei, gaidījām to ar lielu interesi, jo tiešī žurnālu trūkums mums ir liels, bet „Treji Vārti" uz to lielās cerības nav attaisnojis. Tagad redakcija saņēmusi „Mūsu laikmeta" pirmo numuru, bet — arī šis izdevums nav tas, ko sabiedrība gaida. Tas ne tikai pievilj, bet rada pat īgnumu. Iepriekš jau bija lasītas Skriptora piezīmes par šo žurnālu Vācijas latviešu laikrakstā „Latvija", kuŗās norādīts uz ilenu, kas lien laukā no maisa. Atlika tikai salīdzināt šo piezīmju un secinājumu pareizumu, bet nebija vairs patikas gaidīto jauno izdevumu rūpīgāk pārlasīt. Tā gars un saturs interesi sagandējis. Mūsu redakcijai jauno izdevumu šī iemesla dēļ nemaz nevērtējot, sniedzam lasītāju informācijai jau minētās Skriptora piezīmes.

Veilheimā, pašos Vācijas dienvidos, sācis iznākt jauns žurnāls „Mūsu Laikmets", kuŗa pirmais numurs (iznākot četras reizes gadā) datēts ar šāgada jūliju. Kā izdevējs un atbildīgais redaktors minēts Manuels Veiss, kas dzīvojot Frankfurtē, tātad itin ievērojamu gaisa gabalu no apgāda un redakcijas telpām. Spriežot pēc pirmā numura, „Mūsu Laikmets" cītīgi nodomājis vērsties pret „karogu vicināšanu", protams, ja runa par sarkanbaltsarkanajiem un ja vicinātāji pārsnieguši jaunekļa gadus. Taču šis „protams" slēpjams, un tālab jaunais žurnāls pats īsti spēcīgi censās vicināt nacionālā sentimenta karogu. Jau sākot ar bezgala banālo vāku, kur ceļus loka koši izzīmēts tautu dēls. Atveŗot vāku, redzams Mātes tēls Brāļu kapos ar patētisku parakstu. Redakcija gan nav bijusi pietiekami uzmanīga, jo tēla apakšā pazudis krusts, un tādā kārtā atklājas, ka fotografija ir okupētās Rīgas produkts: Zem Latvijas universitātes attēla lasāms, ka tā ir „Latvijas Valsts Universitāte", tātad — atkal tiešī tā, kā šī iestāde saucas padomju laikā; trūkst tikai piekarekļa ar Pēteŗa Stučkas vārdu, jo tik klaji jau nu nevar rīkoties.

Tas nu tā, bet, piemēram, kāds J. Vēciņš tik sirsnīgi atceras, kā kādreiz Augsburgā nometņu laikos mūsu sportisti soļojuši zem sarkanbaltsarkanā karoga, kāds A. Silenieks ne mazāk sirsnīgi propagandē Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkus, gan beigās nožēlodams, ka ar šiem svētkiem domāts arī ko demonstrēt jeb „dzīt nacionālpolitiku" („politikas dzīšana" taču atstājama tikai okupētās Latvijas dziesmu svētkiem, kur jādzied ultrašovinistiskā „Slavēta, slavēta Krievzeme mana"!). Kāds Alvis Kronbergs ar simpatijām gaida pasaules latviešu jaunatnes kongresu Berlīnē. Viņš pat pārmet Rīgas „Dzimtenes Balsij" 'nebaudāmu salkanību', toties tūlīt tālāk iestājas par komjaunviešu delegācijas ielūgšanu un uzklausīšanu, jo citādi taču tas nebūšot globāls kongress. Un tā tālāk, un tā tālāk. Mierīgā garā, brīvu diskusiju vārdā (jo Rietumvācija jau nav Čechoslovakija, kur brīvu diskusiju dēļ bija nepieciešama okupācija), allaž paviciniot arī nacionālo karogu, pastrinkšķinot nacionālā sentimenta stīgu.

Taču galvenais motīvs, kas vijas cauri visam numuram, ir pavisam cits, arī pavisam nepārprotams: No tiem, kas „vēstures griežos" (vai nav smalki?) pametuši dzimteni, drīz būs palicis tikai „kapu lauks". Vispirms tajā apgulsies trimdas „politruki". Tiem, kas grib dzīvot, jākļūst reālpolitiķiem, jātiek laukā no „sadomātas atmiņu pasaules" un jādod svētība padomju Latvijai. Lai šis motīvs kļūtu jo iespaidīgāks, liels svars piešķirts tiem trimdas rakstniekiem, kas gandrīz visi sasirguši ar neatzītā ģenija kompleksu un, nokļūdami kuriozu pretrunu strupceļā, savas quasi patriotiskās domas un soļu spredikus „uzdrīkstējušies" izklāstīt žurnālā „Tilts". Neatbildēts paliek jautājums, kālab šie patrioti nepamet trimdas „smilšu vecīšus" un „vāvuļošanu tukšā gaisā", lai steigtos uz dzimteni, apsēstos blakus, teiksim, „Kremļa ķēksai" Mirdzai Ķempei un ar pilnu krūti elpotu turienes gaisu. Ar krokodīla asarām par Gunša Zariņa traģisko likteni nekā nevarēs iesākt.

Spriežot pēc pirmā numura, „Mūsu Laikmets" ir žurnāls ar diezgan rūpīgi veidotu masku, lai mēģinātu novērst aizdomas par tiem pašiem vēžiem citā kulītē. Bet maska ir pārāk caurspīdīga un žurnāla sejai krietni vien par mazu. Gar malām spraucas laukā gliti radziņi koši sarkanā krāsā...

Aina Kraujiete

POSTĀ

Zaļa acs — zaļa acs nīgra grib bojāt
katru manu brīvu
un priecīgu soli. Izmukt
lai mēģinos? Zem varenas lēpju
lapas lai slēpjos?

Varde par ūdens vizmu
ne mazāk mīl mārka
dūņaino dziļumu. Bet es —
es jūtos kā zārkā
un ne vairs dzīva,
kad no saules un cilvēkiem projām.

PANDOŖA

ARTURS VOĪTKUS

ROMĀNS II DAĻA

(54. turpinājums)

Bet tās ir aplamības. Ugunskurs nav vainīgs, ka tumsā visi pie tā dodas. Kāds to ir aizdedzis, un tas pats sevi nevar izdzēst. Vai nu kāds to izdzēsīs, vai arī tas izdegs līdz galam. Un tāpat arī Ilga nav vainīga, ka . . . ka . . . ka viņa ir . . .

—. . . ka viņa ir kā gaišs ugunskurs naktī visai dzīvajai virišķīgajai radībai, — Monika teica. — Nē, Uldi. Viņa ir tas, ko nupat sacīju: Pandoras lāde, no kuŗas, tiklīdz tai pieskaŗas, izlec launums un nelabums.

— Viņa man nav nekā launa darījusi. Visa tās vaina ir tā, ka viņa — ir. Un ka es kādreiz viņā biju iemīlējies. Bet tas ir sen gaŗām, un to tev vajadzētu saprast.

— Nekas, Uldi, nav gaŗām. Taisnība: tu viņu nemīli ar tādu mīlestību, ko var saukt par mīlestību vārda dziļākā nozīmē, bet viņai pār tevi ir balga, noslēpumaina vara. Reizēm tev liekas, ka tu to esi uzvarējis, bet tā ir pašapmānīšanās. Nē, nerunā pretim, ka tas nav tiesa. Tu pats labi zini, ka tas ir gan tiesa. Un tāpēc es domāju, ka labāk arī būs, ja Rudīte un Vilnis . . .

Uldis neatbildēja, un viņi ilgu laiku nogulēja nomodā — blakus, klusēdami, katrs brizdams pakaļ savām domām, un abi nesaprazdami, kāpēc viss tā noticis.

* * *

Grieze bija atkal sācis iet darbā. Dūriens nebija atstājis nekādu jūtamu sēku; tikai tad, ja rētai pielikta pirkstu, varēja sataustīt vietu, kur toreiz bija ietriecies nacis. Kad Indru tiesāja, Grieze laikrakstā atrada viņas vārdu un adresi: Hanna Meiere, 11244 Minareta ielā. Tas bija Grenetas priekšpilsētā, samērā nabadzīgā apvidū. Laikrakstā Hanna bija nosaukta par „Miss", bet šis apzīmējums varēja maldināt. Laikraksti par jaunkundzēm dēvēja arī piecas un sešas reizes šķirtās Holivudas kino zvaigznes.

Hannu tiesa sodīja ar nelielu naudas sodu par nepieklājīgu izturēšanos publiskā vietā. Lokāta īpašnieks apgalvoja, ka savām darbiniecēm kaildejas nav licis dejot un par šādiem uzvedumiem, kas notikuši ārpus programmas, atsevišķi nav maksājis. Dažas dienas pēc tiesāšanas Vincents Grieze piezvanīja uz „Altonu" un jautāja, vai Meiera jaunkundze vēl vienmēr uzstājas. Sievietes balss jautājumu apstiprināja un piedāvājās Hannu piesaukt pie tālruņa.

Grieze satrūkās.

— N . . . nē! Nē! Thank you. Thank you very much!

Viņš steigšus iekāra klausuli.

Pulkstenis bija pusē viens. Indra — nē, Hanna, tātad, strādāja arī pa dienām.

Piektdienas vakarā Griezem bija jāiet uz Latviešu apvienības valdes sēdi. Bija sanākuši gandrīz visi valdes locekļi, un Grieze pirms sēdes bija visu pārējo līdzjūtības un uzmanības centrā: visi gribēja zināt, kā noticis uzbrukums, vai Grieze meklēs sāpju naudu, kad policija atradīs vainīgo, kāds uzbrucējs izskatījies, ko Grieze jutis un pārdzīvojis uzbrukuma laikā, vai no ievainojuma palikušas kādas sekas — visus tos daudzos interesantos sīkumus, kas saista cilvēku prātus, kad dzird par vardarbībām. Grieze laipni smaidīja, atbildēja, pasmējās, ja kāds izteica asprātību, stāstīja, ko zināja, bet domās bija tālu prom.

Dažas minūtes pēc noteiktā laika viņš atklāja sēdi un paziņoja darba kārtību: protokola lasīšana, valdes priekšsēža izraudzīšana, valstssvētku svinību izkārtošana, dažādi jautājumi.

Nolasījis darba kārtību, viņš jautāja parasto:

— Vai ir kādi iebildumi, papildinājumi vai grozījumi?

Lasīšanas laikā telpā bija iestājies klusums. To tagad pārtrauca izbrīnas un pārsteiguma saucieni.

— Vai es saklausīju pareizi: valdes priekšsēža izraudzīšana? — sekretārs neticīgi jautāja, acenes pastūmis uz deguna galu un pāri stikliem raudzīdamies Griezē. — Jūs aizejat?

— Vispirms vienosimies par darba kārtību, — Grieze teica. — Vai ir kādam iebildumi?

— Bet kāpēc? — sekretārs neatlaidās.

— Kas par niekiem, — Kalnups runāja mierīgā, zemā balsī. — Mēs viņu nelaidīsim.

Vai ir kādam iebildumi pret darba kārtību? — Grieze atkārtoja jautājumu.

— Man ir, — teica Jaunpiesis, Turtuliņa pēcnieks kasieŗa amatā. — Ja jau mums jāmeklē jauns priekšnieks, tad darīsim to pirms protokola lasīšanas. Mainīsim pirmos divus darba kārtības punktus.

Grieze izskatījās apmierināts.

— Labi, — viņš teica. — Vēl kādi grozījumi vai iebildumi? Nav? Darba kārtība pieņemta.

Grieze īsi uzskatīja valdes locekļus, un pēkšņi viņam gandrīz kļuva žēl, ka no šiem vīriem tagad gribēja aiziet. Viņi kopā bija veikuši daudz ievērojamu darbu — rīkojuši demonstrācijas, organizējuši gājienus, rakstījuši iesniegumus, rīkojuši teātŗa izrādes, koncertus, izstādes, dibinājuši draudzi un koŗus, — un vienmēr tiem bija kāds jauns projekts, kāds liels sapnis, kāda iecere. Šie vīri viņu bija izraudzījuši par vadītāju un tam sekojuši ilgus gadus. Viņa domas uzklausīja, viņa uzskatus cienīja. To visu tagad pamest un aiziet? Aiziet, lai viņā domas būtu brīvas un netraucēti varētu klejot ap kādu lētu, vulgāru sievieti skatlogā? Kas ar viņu bija noticis?

Bet tad viņš saņēmās. Darbu tālāk darīs citi. Viņam bija tiesības pašam uz savu dzīvi, bet uzņemtais pienākums to traucēja.

— Kungi, — Grieze teica, — esmu tagad pietiekami ilgus gadus bijis mūsu organizācijas priekšnieka amatā un domāju, ka ir laiks, lai šo darbu pārņem cits. Manas demisijas pamatā ir pilnīgi personīgi iemesli, un mans lēmums ir negrozāms. Es pateicos par labo sadarbību aiztecējušajos gados. Šai laikā mēs esam kļuvuši kā viena ģimene, un man patiešām būs — ē — hmm — ļoti grūti no jums aiziet, bet apstākļi ir tādi, ka man citas izvēles nav.

(Turpinājums sekos)

Lielā diena Ošavā

OŠAVAS DV NODAĻAS DARBĪBAS OFICIĀLĀS ATKLĀŠANAS SARĪKOJUMS

„Kopā sanākšana ir sākums, kopā turēšanās ir progress un kopā strādāšana ir panākums," šo Henrija Forda izteikto domu citēja Kanadas DV zemes valdes pr-dis E. Krūka Ošavas DV nodaļas darbības oficiālās atklāšanas sarīkojumā 26. oktobrī, kas norisinājās svinīgā pacilātībā. Vēlāk priekšnesumu daļā un saviesīgajā vakarā sprēgāja jautrības un draudzības dzirksteles. Sarīkojums bija pulcinājis ap 150 dalībnieku, kuru vidū bija arī viesi no Londonas, Niagaras, Otavas un citiem latviešu centriem.

Pēc Kanadas himnas nodziedāšanas ievadot svinīgo aktu, Mārai Gaumerei uz klavierēm intonējot „Svēts mantojums", Ošavas DV nodaļas pagaidu valdes pr-ža A. Gaumera vadītā, zālē karogus ienesa 8 DV nodaļu pārstāvji — I. Zamlovskis (Toronto), A. Amoliņš (Hamiltona), J. Strautmanis (Sv. Katrīnas), V. Vietnieks (Ošava), J. Celms (Niagara), J. Dundurs (Kičenera - Voterlū), J. Uļuks (Bramptona) un A. Kalniņš (Druva). Izskanot kopīgi dziedātajai Latvijas himnai, uzrunu latviešu un angļu valodā teica A. Gaumers, aplecinot pateicību un prieku par šo nozīmīgo brīdi, bet kanadiešu viesiem atgādinot latviešu tautas likteni un centienus pēc brīvības.

Māc. A. Briedis svētbrīdī pakavējās pie mums uzliktajiem pienākumiem, aicinot pajauties uz Dieva žēlastību un izlūdzoties svētību jaunās nodaļas darbam. Kājās piecēlušies, akta dalībnieki noklausījās A. Gaumera nolasītajā DV svinīgajā solījumā, tad rakstniece Tonija Krūka noskandēja savu dzejoli „Zvērests", īpašu veltījumu jaunajai nodaļai.

Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka savā uzrunā cita vidū vēl norādīja, ka pašreiz tautiešiem vislabāk iespējams palīdzēt ar savu organizāciju un tās spēku, tādēļ viens no galvenajiem uzdevumiem ir izveidot spēcīgu organizāciju. Šai sakarā arī ļoti nozīmīga ir jaunās nodaļas darbības atklāšana. Nolasījis mūsu sāpju dzejnieka Andreja Eglīša Latvijas nākotnes pareģojumu, E. Krūka jaunās nodaļas saimi sveica arī Latvijas konsula Montrealā V. Tomsona vārdā. Runas nobeigumā klātesošie nodziedāja DV himnu.

Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne apsveikumā apliecināja prieku par šo nozīmīgo notikumu organizācijas dzīvē un vēlēja ošaviešiem darba sparu un veiksmi visos pasākumos, pasniedzot vietējās vanadžu kopas priekšniecei un jaunās nodaļas organizēšanas darbu veicējai Antonijai Stārastei grāmatu. Ar velti — viesu grāmatu — sveica arī Toronto DV nodaļas pr-dis I. Zamlovskis, bet Toronto vanadžu kopas pr-ce R. Zamlovska sveicieniem nodeva Latvijas standartiņu. Albumu jaunajai nodaļai kopā ar panākumu vēlējumiem nodeva arī Hamiltonas DV nodaļas pr-dis E. Pulciņš. Citu DV nodaļu vārdā sveica A. Kvēps (Noranda), P. Vītols (Sv. Katrīnas), J. Celms (Niagara), J. Dundurs (Kičenera-Voterlū), J. Uļuks (Bramptona), A. Kalniņš (Druva), K. Bērziņš (Otava) un O. Kļavenieks (Edmontona). Rakstveida novēlējumus bija sūtījis LNAK valdes pr-dis J. Niedra, ASV DV valdes pr-dis V. Hazners, LNJAK pr-dis V. Pētersons un citas Kanadas DV saimes.

Ilgi aplausi atskanēja, kad Kanadas DV zemes valdes pr-dis E. Krūka apveltīja ar organizācijas zelta nozīmi O. Kļavenieku, cildinot viņu par panākumiem jaunu nodaļu dibināšanā un norādot, ka šis brīdis ir īpaši nozīmīgs, jo apbalvotais ir arī jaunās Ošavas DV nodaļas dibināšanas iniciators.

Priekšnesumus ievadīja koklētāju ansamblis Auseklītis (M. Zālamane, I. Bērziņa, S. Šternberga, R. Ezerkalne un M. Bērziņa), kuŗam programmas tālākajā gaitā pievienojās Ošavas koklētāji Ariana Liepiņa, Dzidra Gaumere un Vitālis Šņuciņš Kārļa Staško vadībā. Atskaņoto dziesmu solo daļas dziedāja Mirjama Bērziņa. Koklētāju sniegums izpelnījās sirsnīgu klausītāju atzinību, bet ne mazāk skaļus sumināJumus guva arī Ārijas Freimanes vadītais un Viktora Rundāna dirigētais Sv. Katrīnu vanadžu ansamblis Senatne, kuŗa 16 dziedātājas iepriecināja ar 9 tautas dziesmām, no kuŗām vairākas nācās atkārtot, kā arī dot piedevas.

Saviesīgā vakara norisē par jautrību gādāja Trubadūri (vadītājs K. Staško, Mirjama Bērziņa un Ariana Liepiņa), sniedzot kabarē līdzīgu programmu. Par deju mūziku gādāja igauņu kapella Arro no Toronto. Vanadzes bija gādājušas par viesu pacienāšanu un izkārtojušas loteriju.

Jaunās Ošavas DV nodaļas pirmais sarīkojums atzīstams par teicami izdevušos un deva atlikumu.

O. K.

Korporācijas Talavija Toronto kopas locekļi no Londonas, Niagaras, Kičeneras, u. c. pilsētām 26. oktobrī pulcējās Seaway viesnīcā Toronto gadskārtējā paplašinātā dāmu vakarā, kuŗa ievadījumā uzrunu teica kopas seniors L. Garklāvs, bet korporācijas Lacuania vārdā sveica T. Puisāns. Uzņēmumā vakara dalībnieku kopgrupa. Foto: J. Liģers

Skautu vaditāju apspriede

Kanadas latviešu skautu jendas vadītāju un vadītāju vietnieku apspriedi 20. oktobrī Latviešu namā Toronto atklāja un vadīja jendas pr-ks E. Dāvidsons, piedaloties Toronto, Hamiltonas un Londonas, bet iztrūkstot Jelgavas (5.) skautu vienības Sv. Katrīnas pārstāvjiem. Sanāksmes dalībnieki ar klusuma brīdi godināja nesen aizsaulē aizgājušo skautu pīlnvarnieku padomes priekšsēdi V. Klētnieku.

Jendas pr-ks E. Dāvidsons savā ziņojumā pateicās vienībām par labo darbu — piedalīšanos „Meža dienā" šāgada pavasarī. Apspriedē iztirzāja arī šāgada jendas lielās nometnes norisi. Par nule notikušajiem jendas kopnieku kursiem ziņoja skautu inspektors S. Leimanis. Sekojošās pārrunās atzina, ka turpmāk šajos kursos jādod zēniem vairāk laika paš-darbībai, tāpat jāpārkārto līdzšinējais kursantu sekmju vērtēšanas veids.

Roveru nozares ziņojumu sniedza U. Amoliņš. Uzsākti priekšdarbi nākošajā gadā paredzētajai roveru un lielgaidu sagaitai. Iespējams, ka šoruden notiks arī roveru soļījums.

Dižskautu nozares ziņojumu sniedza L. Goba. Turpmāk paredzēts veltīt vairāk vērības latviskuma mācīšanai, neakārtojot to, ko jau māca latviešu skolās. Plānotas slēpošanas sacensības ziemā, kā arī vairāk nodarbību šaušanas sportā.

Tā kā jendā jau labu laiku nav mazskautu inspektora, apspriedes dalībnieki vienojās, ka katru gadu vienai jendas vienībai jāizkārto mazskautu nozares vadīšana. Pirmajai šis uzdevums jāuzņemas Rīgas (72.) vienībai Toronto.

Par jendas financiālo stāvokli ziņoja kasieris J. Treimanis. Informācijas un starptautisko sakaru nozares vadītājs Edm. Ozols sniedza plašāku ziņojumu par šīs nozares un Trimdas skautu apvienības darbību. Nozares vadītājs šovasar piedalījies arī Lietuvas skautu 50 gadu jubilejas svinībās ASV. Lietuviešu jubilejas nometnē divas nedēļas nometnoja ap 1500 skautu un gaidu. Pateicoties Kanadas valdības 7500 dol. lielajam pabalstam, ap 70 skautu no igauņu, lietuviešu, latviešu, poļu, ukraiņu un ungāru organizācijām šovasar varēja samaksāt ceļa izdevumus divu nedēļu braucienam uz skaistajiem Kanadas Klinšu kalniem. Šādus pabalstus Kanadas valdība līdz šim vēl nebija piešķīrusi kādai atsevišķai etnisko grupu vai kanadiešu skautu organizācijai. Ar nožēlu apspriedes dalībnieki konstatēja, ka, par spīti piesūtītajai sīkai informācijai visiem skautu pulciņiem un vecāku padomēm, šo vienreizējo izdevību izmantoja tikai divi latviešu skauti — abi no Rīgas (72.) vienības Toronto. Nākošais trimdas skautu apvienības sarīkojums būs dziesmu un deju vakars Igauņu namā Toronto.

No atsevišķo vienību ziņojumiem izrietēja, ka darbība notiek bez sevišķām pārmaiņām.

Sakarā ar 1970. gadā Toronto paredzēto Jaunatnes nedēļu, jendas lielā nometne tad nenotiks. Lai tā neizpaliktu divus gadus no vietas, nākošajā vasarā nometne tomēr notiks. Nometnēs turpmāk paredzēts vairāk laika atsevišķo pulciņu nodarbībām, kopīgās nodarbības samazinot līdz minimam. Pārrunāja arī vairākus ierosinājumus skautu pilnvarnieku padomei attieksmē uz turpmāko darbību.

Apspriede notika draudzīgā un lietišķā garā, protokolējot Ilzei Intenbergai.

E. O.

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu kreditsabiedrības bilance septembrī sasniegusi jau 2.177.275,81 dol., bet biedru skaits 2243. Mēneša ienākumi bijuši 14.426,55 dol., bet izdevumi 11.488,28 dol., dodot 2938,27 dol. peļņu. Šāgada darbības kopīgā peļņa pašreiz ir 15.682,12 dol., par 4590 dol. vairāk nekā tai pašā laikā pagājušajā gadā.

● Dainas koŗa gada sapulce notiks 21. novembrī plkst. 7 vakarā Latviešu nama apakšējā zālē. Noteiktajā laikā nesanākot nepieciešamam dalībnieku skaitam, sapulce būs pilntiesīga pie jebkuŗa ieradušos skaita pusstundu vēlāk.

● Latviešu nama dāmu komitejas gadskārtējais bazārs 26. oktobrī bija labi apmeklēts. Apmeklētājus sagaidīja un pavadīja dāmu komitejas pr-ce E. Galdiņa. Loteriju pārzināja Z. Grekere, laimes aku — F. Krūmiņa, bet rokdarbu un keramikas stendu I. Eņģele. A. Gugāns bija iekārtojis savu sudrablietu, bet M. Karola kosmētikas novietni. Kinstleru ģimenes stendā apmeklētāji varēja iegādāties dārzājus un konservus, bet S. Vasarājs kārdināja ar saldu medu. Bazāra bufeti, kuŗā bija dabūjams pat aļņa cepetis, pārzināja V. Bebre.

● Sv. Jāņa draudzē kristīta Valda Maija Matušēvica, Viļa un Veltas meitiņa.

● Austrumu draudzes dāmu komitejas rīkotais bazārs notiks 3. novembrī Barnaba bazničas zālē plkst. 3 pēcpusdienā, tūlīt pēc dievkalpojuma.

● Latviešu katoļu vienības koŗa 15 gadu darbības jubilejas vakarā 26. oktobrī DV namā piedalījās ap 40 koristu ar piederīgajiem un viesiem. Vakaru ievadot, koŗa diriģents A. Gertmanis uzrunā pakavējās pie dziesmu nozīmes cilvēka dzīvē, pēc tam visi kopīgi nodziedāja „Nevis slinkojot un pūstot". Koŗa pr-ks J. Budže uzrunā savukārt pakavējās pie vienības vēstures. Ar klusuma brīdi godināja pēdējos 5 gados mūžībā aizsauktos koristus A. Jaunzemu, J. Zariņu, A. Ķivlenieku un Dr. Ņīnu Rundāni. Jubilejas azaids, kuŗam koristes bija izcepušas lielu kliņģeri, notika sveču gaismā. Tā laikā koŗa priekšnieks visus dziedātājus apveltīja ziediem. Kori jubilejā personīgi sveica Kanadas latviešu katoļu apvienības pr-ks S. Gabrāns un Toronto vienības pr-ks V. Miklašēvics, bet rakstveida sveicienus bija sūtījusi Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars Toronto kopas seniore L. Rudāne, diriģents V. Rundāns un sabiedriskais darbinieks J. Grodnis.

● Pēc ilgākas slimošanas 30. oktobrī 63 gadu vecumā mirusi Marija Tilmane, kuŗu pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījumu 2. novembrī plkst. 10 rītā no Rosara bēru nama izvadīs māc. Ā. Čops. Par aizgājēju sēro meitas Ērika Čukula Toronto un Benita Bitmane Hamiltonā ar ģimenēm, kā arī trīs māsas un brālis Toronto.

● LPB Kanadas kopas pirmais internais biedru vakars ar ielestiem viesiem notiks 5. novembrī plkst. 7,30 vakarā kopas prces B. Senkēvičas dzīvoklī. Red. M. Čulītis referēs par tematu „Trimdas preses kaites", korefērents būs red. A. Vinčels. Pēc tam diskusijas par skartajiem tematiem.

Pīšņiku un hipiju demonstrācijas Hamiltonā

Tā vien liekas, ka arī Hamiltonas pīšņiki un hipiji atzīmēja boļševiku revolūciju, 26. oktobrī demonstrējot par mieru Vietnamā, kaŗa izbeigšanu un amerikāņu kaŗaspēka izvākšanu. Demonstrācija sākās ar pulcēšanos pie pilsētas valdes nama, pēc tam gājiens devās uz pilsētas centru, kur notika sapulce ar gitaru mūzikas priekšnesumiem un runām. Lielākā tiesa demonstrantu bija gariem matiem un bārdām apaugusi, tādēļ publika tiem daudz vērības nepiegrieza.

Etniskās grupas bija noorganizējušas pretdemonstrāciju, savu plakātu saukļos atbalstot Džonsona politiku Vietnamā un nosodot komūnistu agresiju. Izdalīja arī informācijas materiālus par komūnisma ekspansiju un nesenajiem notikumiem Čehoslovakijā.

Kā demonstrētāji, tā pretdemonstrētāji guva ievērību vietējā avīzē, televīzijā un radiofonā. Pīšņikos bija ap 100 jauniešu un studentu, bet pretdemonstrētāju ap 50. Pilsētas centrā, kur notika demonstrētāju sapulce, aiz pārpratuma runātāju tribīnē uzlaida kanadieti Džordžu Patriku, kas izrādījās pretkomūnists un hipijiem izskaidroja, kādēļ ASV karo Vietnamā, uzsverot komūnistu izplešanos no zemes uz zemi, tāpat pieminot arī Čehoslovakijas un Ungārijas okupāciju. Protams, viņa runa izpelnījās svilpienus. Še jāpiezīmē, ka šoreiz demonstrācijā piedalījās ļoti maz komūnistu partijas biedru, bet jaunieši nesa sarkanos karogus un bezjēdzīgus saukļus.

J. G.

PRASA LIELĀKAS TIESĪBAS ETNISKAJĀM GRUPĀM

Kad sākās šāgada Kanadas federālā parlamenta sesija, atklāšanas runā pieminēja arī nepieciešamību izdot īpašu valodu likumu konstitūcijas reformas ietvaros. Sakarā ar to atzīmējama ukraiņu izcelsmes senātora Paula Juzika iestāšanās par Kanadas minoritāšu vienlīdzības tiesībām visās valsts nozarēs.

Pievienojoties žīdu izcelsmes senātora L. Filipa norādījumam, ka Kanadas tautību mozaīkā visu kanadiešu centieniem valsts iekšējā politikā būtu piešķīrams vienāds svars, vienādas tiesības, privilēģijas un pienākumi, senātors Juziks pasvītro, ka vietās, kur kādas etniskās grupas piederīgie dzīvo pietiekamā skaitā, skolās un universitātēs būtu mācāma arī šīs etniskās grupas valoda un kultūra. Tāpat izmantojami radioraidījumi. Arī valsts iestādēs un nacionālajās institūcijās nepieciešama lielāka etniskā grupu pārstāvība.

Novembŗa beigās senātors Juziks paredzējis sasaukt etnisko organizāciju pārstāvju sanāksmi, lai kopīgiem spēkiem varētu vienot un stiprināt Kanadas „trešā spēka" balsi. Šādas sanāksmes sasaukšanu atbalsta senātori Normans Makenzijs, Moriss Lamontaņs, Davids Krolls, Džēms Gladstons u. c., kā arī vairākas organizācijas.

Vaicāts par Kanadas latviešu centrālās organizācijas ieskatiem šai jautājumā, LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra mūsu redakcijai izteicās, ka LNAK, būdama bezpartejiska organizācija, pagaidām paliks novērotājas lomā, kamēr senātora Juzika ierosinājumi izkristallizēsies skaidrākā formulējumā. Ja „trešā spēka" paredzētajos centienos nebūs vērojama vienas partijas dominācijas tendence, bet tie kļūtu izdevīgi visām etniskajām grupām, neatkarīgi no politiskajām partijām, tiem nākotnē varētu pieslieties arī Kanadas latviešu spēks.

—ns

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
5% par noguldījumiem
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZE AR NAUDAS NOGULDĪSANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROSINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl. 9 — 1 dienā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Sveicam
ARVIDU RINKULI
60 gadu jubilejā!
DV Toronto saime

Tonija Krūka

ZVĒRESTS

(Veltījums Ošavas DV nodaļai)

Tu mana zeme, Latvija,
Tu dzīvā Golgāta,
Uz tevi rokas izstiepju
Un sāpēm balsī saku:

Tur iet varas,
Tur nāk varas,
Tur pārtrūka mūsu dziesma,
Tur pārtrūka mūsu dziesma
Vidū pušu, nedziedāta.
Bāleliņu kauli rakti
Tālajos ziemeļos,
Ledū māsa krustu cirta,
Lai zinātu kapa vietu.

Laudis, teicat, kur tā zeme,
Kur ir mana latvju tauta?
Zeme — asins miglā tīta,
Tauta — vergu važās dzīta.
Brīvā māsa, manu brāli,
Jūs, kas esat prom tik tāli —
Dievu lūdzat, sirdī zvērat
Savu tautu neatstāt.

Pāri jūrām, pāri mūžiem,
Pāri veļu klajumiem,
Zvērestā lai rokas ceļam
Sarkanbaltam karogam,
Zvērestā lai mūsu lūpas
Teic, ko sirdī glabājam:
Bijām, esam, būsim tavi,
Mūžu mūžos Latvija!

DR. JURIS PRIEDĪTIS
Jaunā adrese ar šāgada 4. novembri
688 Coxwell Ave., Suite 305 (dienvidos pie Danforth)
Toronto 13, tālr. 463-6311

Latviešu nama Toronto dāmu komitejas nule notikušā bazāra darbinieces: sēž no kreisās — D. Āpše, O. Beča, Z. Grekere un R. Zamlovska; aizmugurē — Z. Simanovska, V. Bebre, R. Gulbe, F. Krūmiņa, I. Ezerniece, S. Leite, komitejas pr-ce E. Galdiņa, R. Āpše, T. Sveķe un A. Briede. Foto: J. Liģers

TAUTIEŠI, NEPALAIDIET GARĀM IZDEVĪBU REDZĒT LATVIEŠU SAIMNIECISKO DARBINIEKU SKATI

2. UN 3. NOVEMBRĪ!

Izstāde atvērta sestdien, 2. novembrī, no plkst. 8 līdz 11 vakarā un svētdien, 3. novembrī, no plkst. 10 rītā līdz plkst. 10 vakarā Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto. Ieeja $1.00 no personas, bērniem vecāku pavadībā ieeja brīva, studentiem puscena. Pieprasiet brīvbiļetes latviešu uzņēmumos.

Goddevība Latvijai Vaš

(Pārnesums no 1. lpp.)

vās idejas, kuŗas saistītas ar tautas brīvību, nenoveco nekad. Tās lido kā putni no pagātnes uz nākotni. Ar tām lido paaudžu ilgas pretim jaunam laikam. Un līdz tās nes jaunus uzdevumus, jaunu atbildību tiem, kuŗus vēsture aicinās atbildīgās vietās tad, kad būs pienācis viņu laiks, līdzīgi tiem vīriem, kuŗi pirms 50 gadiem radīja 18. novembri un Latviju. Viņu uzdevums būs ne vien klausīties vēsturē, kas runā no pagātnes, bet pašiem radīt jaunu vēsturi — cerēsim, laimīgāku — atbrīvotajā Latvijā."

A. Bērziņa runas laikā akta dalībnieki spontāni piecēlās un ar klusuma brīdi godināja latviešu tautas varoņus un mocekļus, bet pēc runas, pabeidzot svinīgo aktu, Dr. Jānis Kļaviņš, klavierpavadījumu spēlējot Andrejam Stērstem, nodziedāja „Sapņu zemi", tad visi klātesošie vienojās Latvijas himnā.

Svētku banketā, kuŗu veikli, asprātīgi un lietderīgi vadīja ceremonijmeistars Eriks Dundurs, iepazīstinot klātesošos ar cittautu viesiem — ASV ārlietu ministrijas, lietuviešu un igauņu pārstāvjiem, ALAs valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš 9 amerikāņu diplomātiskajiem un politiskajiem darbiniekiem BPLA vārdā pasniedza Latvijas atzinības medaļas ar diplomiem par latviešu brīvības centienu atbalstīšanu un sekmēšanu. Medaļas saņēma senātors R. Grifins, kād legācijas sekret lietu ministra sons, senāta ka Hariss, ārlietu šais Austrumei tājs H. Vedeler vietnieku nam Džāds, kādreizē cības sekretārs Apspiesto tautu jas priekšsēdis Detroitas laikr dakcijas locekli Mičigenas gube etnisko grupu j I. Heinaru. So bību Latvijas interesēju labā ra S. Rudzītis un Senātors Gri daļu un diplom dos norādīja: žādos veidos glēvūlības dēļ u gā. Pateicos jur par Latvijas br par to, lai šī z brīvību miegā!

Pie Nezinām Arlingtonas ka vainagu, paužo ņiem, kas cīnī un cilvēku tiesī valdes priekšsē jiņš, piedalotie šiem. Vainaga tika militārā ce sardzi, noskatī rikāņu kapu a

NEPADARISIM LATVIETIB

(Pārnesums no 1. lpp.)

nības pārstāvis J. Mekšs. L. Linauts norādīja, ka centra izveidošana būs daudzu gadu darbs, tādēļ nav jānodarbojas ar sīkumiem, bet jādomā par latviešu tautas nacionālo mantojumu. Pret ierosinājumu nelzteicās neviens delegāts, tikai izskanēja doma, ka būtu iepriekš vajadzīgs izmaksas aprēķins, iekām aicina sabiedrību palīgā ieceres reālizēšanā. Celsmes valdes pr-dis K. Balodis vēl aizrādīja, ka nepieciešams arī veco ļaužu nams, bet Celsmes padomes pr-dis L. Bērziņš izteicās, ka dokumentācijas centra iekārtošana netraucēs veco ļaužu mītnes izveidošanu, jo paveicami ir abi šie uzdevumi. Pēc šī raksta ievadījumā citētajiem archibīskapa A. Lūša vārdiem, kuŗus klātesošie uzņēma jūsmīgiem aplausiem, šī briža kongresa gaitas vadītājs V. Hazners atzina, ka pret prof. P. Lejiņa ierosinājumu nav neviena iebilduma, tikai daži jautājumi, tādēļ debates izbeidzamas, jautājumus nododot ALas valdes skaidrošanai. Kongresa dalībnieki tam piekrita. Ar to bija dots „starta šāviens" ASV latviešu līdz šim lielākajam kopīgajam pasākumam nacionālajā laukā.

Ziņojumā par ALAs valdes darbu, kas 18. oktobŗa sēdē līga krietni vairāk par stundu, prof. P. Lejiņš uzsvēra, ka apvienības uzdevums ir ne vien tās tiešā darba veikšana, bet arī atsevišķo organizāciju, ALAs dalībnieku, darbības atbalstīšana, rosināšana un sekmēšana, jāuzskata par ju darba summ nā gada kongr des darbs galv tīts Latvijas d du atceres prog nai, plānu final savākt iecerēto ir paveikts, tom mi 10.000 dol. segšanai, tlai pa jadzētu samazi na īstenošanai Akcijā labākos šī vēstuļša izs levērojami pār turpretim pārē nas veidi nav daļēji izskaidr ba spēku trūk darbā, līdzīgus cot, vienmēr j un prakses atš ram, 20.000 dol nepieciešami niskajiem izde jubilejas prog nai vajadzīgo šana radījusi dedzi, jo ziedo slimiem un kuŗiem tos n radījusi arī s sevišķi gadīju universitātē profesiju darb ļoti labi situē kai 5 dol. de P. Lejiņš. „V atsaucība bij liecina par tās pīgus nacionā

Mežkopju un meža darbinieku Mičigenā

Līdzīgi latviešu agronomu rīkotajām zemnieku dienām Mičigenā, arī latviešu mežkopji un meža darbinieki pulcējas katru gadu, lai pārrunātu aktuālākos arodjautājumus, apmainītos ar pieredzi un vērtētu pašu vai citu panākumus mežsaimniecības nozarē. Šāgada sanāksmē mežkopji un meža darbinieki ar viesiem no visas Mičigenas ieradās ASV kopas valdes pr-ža G. Cepuriša meža fārmā, kas atrodas ap 100 jūdžu ziemeļos no Grand Rapidiem, netālu no apdzīvotās vietas Juma. Rajons iekļaujas lielajos mežu masīvos, kuŗi atrodas gan valsts, gan privātā apsaimniekošanā. Tas jāatzīst par vienu no izdevīgākajiem atpūtai, makšķerēšanai un medniecībai, it sevišķi vasarā pievelkot daudz atbraucēju no dienvidu pavalstīm. Liela pievilcība ir gleznainajai Manistes upei, kuŗa šo apvidu šķērso, un daudzi ezeri un ezeriņi dod lieliskas makšķerēšanas iespējas, bet, medībām sākoties, mežos krīt ne viens vien stirnu buks.

Sanāksmi atklāja Mičigenas kopas pārstāvis J. Purviņš no Monro. Slikto laika apstākļu dēļ paredzētā plašās fārmas apskate izpalika un par galveno pulcēšanās vietu kļuva īpašumā izbūvētā kabīne. G. Cepurītis pastāstīja par fārmas iegādi un apsaimniekošanu. Viņš šo 200 akru lielo platību, kuŗa apmežošanai, gadiem un Ziemsvētku Līdz šim saim bežās un visa vairāk izveid attīstībai izm balstu, bet gū apšu bluķu u došanu, kuŗu žās. G. Cepuri gadiem ir pats paskaidr sijā nenozīmē ba, bet tikai dziem pensio bā esot nepi viegli vingrinā gā gaisā ar

Pēc spraig ka t. s. grozi nes valdes sē vadībā.

Jumas apk ja vērot no žos koku zar redzama pa lapai. Meža du apkaimē Lesniekam u darbojas ar audzēšanu k ži citi latvie ko savās lau ļoti labi no kiem galven ar piensaim pību.

TO ZIŅAS

ra diriģents A. Gertmanis uzrunā pakavējās pie dziesmu nozīmes cilvēka dzīvē, pēc tam visi kopīgi nodziedāja „Nevis slinkojot un pūstot". Koŗa pr-ks J. Budže uzrunā savukārt pakavējās pie vienības vēstures. Ar klusuma brīdi godināja pēdējos 5 gados mūžībā aizsauktos koristus A. Jaunzemu, J. Zariņu, A. Ķivlenieku un Dr. Ņīnu Rundāni. Jubilejas azaids, kuŗam koristes bija izcepušas lielu kliņģeri, notika sveču gaismā. Tā laikā koŗa priekšnieks visus dziedātājus apveltīja ziediem. Kori jubilejā personīgi sveica Kanadas latviešu katoļu apvienības pr-ks S. Gabrāns un Toronto vienības pr-ks V. Miklašēvics, bet rakstveida sveicienus bija sūtījusi Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars Toronto kopas seniore L. Rudāne, diriģents V. Rundāns un sabiedriskais darbinieks J. Grodnis.

● Pēc ilgākas slimošanas 30. oktobrī 63 gadu vecumā mirusi Marija Tilmane, kuŗu pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodaļījumu 2. novembrī plkst. 10 rītā no Rosara bēŗu nama izvadīs māc. A. Ķoris. Par aizgājēju sēro meitas Ērika Čukula Toronto un Benita Bitmane Hamiltonā ar ģimenēm, kā arī trīs māsas un brālis Toronto.

● LPB Kanadas kopas pirmais internais biedru vakars ar ievestiem viesiem notiks 5. novembrī plkst. 7.30 vakarā kopas prces B. Senkēvičas dzīvoklī. Red. M. Čulītis referēs par tematu „Trimdas peises kaites", koreferents būs red. A. Vinčels. Pēc tam diskusijas par skartajiem tematiem.

monstrācijas Hamiltonā

ja sākās ar pulcešanos pie pilsētas valdes nama, pēc tam gājiens devās uz pilsētas centru, kur notika sapulce ar gitaru mūzikas priekšnesumiem un runām. Lielākā tiesa demonstrantu bija gariem matiem un bārdām apaugu-ši, tādēļ publika tiem daudz vērības nepiegrieza.

Etniskās grupas bija noorganizējušas pretdemonstrāciju, savu plakātu saukļos atbalstot Džonsona politiku. Vietnamā un nosodot komunistu agresiju. Izdalīja arī informācijas materiālus par komūnisma ekspansiju un nesenajiem notikumiem Čechoslovakijā.

Kā demonstrētāji, tā pretdemonstrētāji guva ievērību vietējā avīzē, televīzijā un radiofonā. Pīsnikos bija ap 100 jauniešu un studentu, bet pretdemonstrētāju ap 50. Pilsētas centrā, kur notika demonstrētāju sapulce, aiz pārpratuma runātāju tribīnē uzlaida kanadieti Džordžu Patriku, kas izrādījās pretkomūnists un hipijiem izskaidroja, kādēļ ASV karo Vietnamā, uzsverot komūnistu izplešanos no zemes uz zemi, tāpat pieminot arī Čechoslovakijas un Ungārijas okupāciju. Protams, viņa runa izpelnījās svilpienus. Še jāpiezīmē, ka šoreiz demonstrācijā piedalījās ļoti maz komūnistu partijas biedru, bet jaunieši nesa sarkanos karogus un bezjēdzīgus saukļus.

J. G.

Āpše, O. Beča, Z. Grekere un eite, komitejās pr-ce E. Galdi-
Foto: J. Liģers

U SKATI

namā, 491 College ielā, Toronto.

Goddeviba Latvijai Vašingtonā

(Pārnesums no 1. lpp.)

vās idejas, kuŗas saistītas ar tautas brīvību, nenoveco nekad. Tās lido kā putni no pagātnes uz nākotni. Ar tām lido paaudžu ilgas pretim jaunam laikam. Un līdz tās nes jaunus uzdevumus, jaunu atbildību tiem, kuŗus vēsture aicinās atbildīgās vietās tad, kad būs pienācis viņu laiks, līdzīgi tiem vīriem, kuŗi pirms 50 gadiem radīja 18. novembri un Latviju. Viņu uzdevums būs ne vien klausīties vēsturē, kas runā no pagātnes, bet pašiem radīt jaunu vēsturi — cerēsim, laimīgāku — atbrīvotajā Latvijā."

A. Bērziņa runas laikā akta dalībnieki spontāni piecēlās un ar klusuma brīdi godināja latviešu tautas varoņus un mocekļus, bet pēc runas, pabeidzot svinīgo aktu, Dr. Jānis Kļaviņš, klavierpavadījumu spēlējot Andrejam Stērstem, nodziedāja „Sapņu zemi", tad visi klātesošie vienojās Latvijas himnā.

Svētku banketā, kuŗu veikli, asprātīgi un lietderīgi vadīja ceremonijmeistars Eriks Dundurs, iepazīstinot klātesošos ar cittautu viesiem — ASV ārlietu ministrijas, lietuviešu un igauņu pārstāvjiem, ALAs valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš 9 amerikāņu diplomātiskajiem un politiskajiem darbiniekiem BPLA vārdā pasniedza Latvijas atzinības medaļas ar diplomiem par latviešu brīvības centienu atbalstīšanu un sekmēšanu. Medaļas saņēma senators R. Grifins, kādreizējais ASV delegācijas sekretārs Rīgā un ārlietu ministra palīgs L. Hendersons, senāta kapelāns F. Brauns Hariss, ārlietu ministrijas bijušais Austrumeiropas daļas vadītājs H. Vedelers, bijušais tautas vietnieku nama deputāts V. Džāds, kādreizējais ASV sūtniecības sekretārs Rīgā E. Pēkers, Apspiesto tautu nedēļas komitejas priekšsēdis L. Dobrjanskis, Detroitas laikraksta „News" redakcijas loceklis J. Andersons un Mičigenas gubernātora asistents etnisko grupu jautājumos igaunis I. Heinaru. Šo 9 apbalvoto darbību Latvijas un latviešu tautas interešu labā raksturoja P. Lejiņš, S. Rudzītis un D. Rudzītis.

Senātors Grifins, saņēmis medaļu un diplomu, pateicības vārdos norādīja: „Brīvība mirst dažādos veidos — kaujas laukos, glēvulības dēļ un dažkārt arī miegā. Pateicos jums, ka jūs cīnāties par Latvijas brīvību un reizē arī par to, lai šī zeme nezaudē savu brīvību miegā!"

Pie Nezināmā karavīra kapa Arlingtonas kapsētā vairogveida vainagu, paužot pateicību varojiem, kas cīnījušies par brīvību un cilvēku tiesībām, nolika ALAs valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš, piedaloties pārsimt latviešiem. Vainaga nolikšanā, kas notika militārā ceremonijā ar goda sardzi, noskaņījās arī prāvs amerikāņu kapu apmeklētāju skaits.

L.

Organizācijas United Citizens for Nixon-Agnew latviešu sektora darbinieki Niksona vēlēšanu kampaņas galvenajā mītnē Vašingtonā: 1. rindā no kreisās — organizācijas administrātīvais asistents Van Dams, J. Caucis (Vašingtona), A. Šmita (Virdžīnija), nacionālais direktors Varners, A. Korberta (Ņujorka), latviešu sektora vadītājs V. Korsts, Dr. R. Spilners (Pensilvēnija) un kampaņas koordinātors Klarks; aizmugurē — tautību nozares vadītājs Heinaru, E. Ieviņš (Klīvlenda), latviešu sektora ģenerālsekretārs prof. Dr. T. Šmits, A. Gulbis (Kolorado), A. Primanis (Ohio) un Dr. Baidiņš (Delavera).

Tautas garu nevar iznīcināt!

„Mani nerit latviešu asinis, bet šai brīdī es jūtos kā latvietis," teica ASV tautas vietnieku nama republikāņu frakcijas vadītājs G. Fords, saņemot ALAs atzinības medaļu „Pro merito", kad bija uzrunājis plašo klausītāju saimi Latvijas neatkarības proklamēšanas 50 gadu atceres sarīkojumā 19. oktobrī Grand Rapidos. Klātesošie, kājās piecēlušies, viņam veltīja ilgus un jūsmīgus aplausus.

Šarīkojums bija domāts Latvijas vārda daudzināšanai un likteņa paušanai amerikāņu sabiedrībā, tāpat atbalss un draudzības gūšanai vietējās sabiedrībās, politiskās, saimnieciskās un kultūrālās dzīves vadītājos. Bija izsūtīts lielāks skaits ielūgumu, atsaucība izrādījās samērā laba, un tā sarīkojumā kopā ar latviešiem pulcējās ap 500 apmeklētāju, kas, liekas, bija lielākais skaits, kāds līdzīgos sarīkojumos pēdējos gados redzēts. Sarīkojuma norisi vadīja skolotājs V. Tarbunas, bet uzrunu teica Latviešu organizāciju padomes pr-dis U. Plāte.

Pēc ASV un Latvijas himnām ASV tautas vietnieka republikāņu frakcijas vadītājs G. Fords teica runu, vispirms salīdzinot ASV 4. jūlija neatkarības dienu ar mūsu 18. novembri, pacildinot latviešus, kas šo dienu svinot daudz nozīmīgāk un pacilētāk. Pieminot Latvijas brīvības zaudēšanu un Pad. savienības vilšīgo iebrukumu, G. Fords norādīja, ka ASV kongress pieņēmis dažas nozīmīgas rezolūcijas, kuŗas dod apspiestajām tautām cerību atgūt brīvību. Pašreizējās ASV valdības rīcība gan varot radīt zināmu pesimismu, jo amerikāņu attieksmēs ar Pad. savienību paužoties miermīlīgas sadzīvošanas politika. Daudzās minoritātes ASV esot svarīgs faktors, kas nelaujot iemidzināt sabiedrisko domu un aprakt brīvības centienus. To vidū latviešiem piekrītot ievērojama loma, jo tie ar savu čaklumu ceļot ASV labklājību un paši „prasot izdevību strādāt un darboties".

Runātājs plašāk pieskārās arī Čechoslovakijas jautājumam, velkot parallēles ar Latvijas likteni. „Tautu var gan verdzināt, var fiziski nospiest, bet nevar iznīcināt tās garu un brīvības centienus!" uzsvēra G. Fords. Pieminot arī Vietnamu, runātājs norādīja, ka amerikāņi tur aicināti aizstāvēt tautu un tās brīvību, turpretim krievus Čechoslovakijā neviens nav gaidījis un aicinājis. Pretējā apgalvošana ir tikai okupācijas varas melīga taisnošanās.

Latviešu organizāciju padomes pr-dis V. Plāte pasniedza G. Fordam pēc viņa runas ALAs izgatavoto Latvijas atzinības medaļu.

Grand Rapidu jauktais koris, dziedātājiem esot krāšņos tautas tērpos, disciplinēti un skanīgi diriģenta R. Zukas vadībā nodziedāja vairākas dziesmas, kuŗu tekstus Maija Roziņa bija pārtulkojusi angliski, tā dodot amerikāņiem iespēju izjust mūsu dziesmu savdabību un krāšņo izteiksmes veidu.

Latviešu biedrības namā vēlāk bija īpaša pieņemšana ar azaidu. Arī še G. Fords atrada par iespējamu ierasties un uzkavēties vairāk nekā stundu, bet pārējie amerikāņu sabiedrības pārstāvji palika latviešu sabiedrībā krietni ilgāk, gan taujājot, gan klausoties par mūsu tautas dzīvi un likteni.

V. Z.

NEPADARĪSIM LATVIETIBU LĒTU!

(Pārnesums no 1. lpp.)

nības pārstāvis J. Mekšs. L. Lūnauts norādīja, ka centra izveidošana būs daudzu gadu darbs, tādēļ nav jānodarbojas ar sīkumiem, bet jādomā par latviešu tautas nacionālo mantojumu. Pret ierosinājumu neizteicās neviens delegāts, tikai izskanēja doma, ka būtu iepriekš vajadzīgs izmaksas aprēķins, iekām aicina sabiedrību palīgā ieceres reālizēšanā. Celsmes valdes pr-dis K. Balodis vēl aizrādīja, ka nepieciešams arī veco jaužu nams, bet Celsmes padomes pr-dis L. Bērziņš izteicās, ka dokumentācijas centra iekārtošana netraucēs veco jaužu mītnes izveidošanu, jo paveicami ir abi šie uzdevumi. Pēc šī raksta ievadījumā citētajiem archibīskapa A. Lūša vārdiem, kuŗus klātesošie uzņēma jūsmīgiem aplausiem, šī brīza kongresa gaitas vadītājs V. Hazners atzina, ka pret prof. P. Lejiņa ierosinājumu nav neviena iebilduma, tikai daži jautājumi, tādēļ debates izbeidzamas, jautājumus nododot ALAs valdes skaidrošanai. Kongresa dalībnieki tam piekrīta. Ar to bija dots „starta šāviens" ASV latviešu līdz šim lielākajam kopīgajam pasākumam nacionālajā laukā.

Ziņojumā par ALAs valdes darbu, kas 18. oktobŗa sēdē ilga krietni vairāk par stundu, prof. P. Lejiņš uzsvēra, ka apvienības uzdevums ir ne vien tās tiešā darba veikšana, bet arī atsevišķo organizāciju, ALAs dalībnieču, darbības atbalstīšana, rosināšana un sekmēšana, tādēļ ALAs darbu jāuzskata par visu šo organizāciju darba summējumu. Kopš pērnā gada kongresa Klīvlendā valdes darbs galvenokārt bijis veltīts Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres programmas īstenošanai, plānu financēšanai cenšoties savākt iecerētos 100.000 dol. Tas ir paveikts, tomēr vēl nepieciešami 10.000 dol. akcijas izdevumu segšanai, lai par šo summu nevajadzētu samazināt jubilejas plāna īstenošanai ziedotos līdzekļus. Akcijā labākos panākumus devuši vēstulēs izsūtītie aicinājumi, ievērojami pārsniedzot kalkulēto turpretim pārējie līdzekļu vākšanas veidi nav devuši cerēto, kas daļēji izskaidrojams arī ar darba spēku trūkumu. Turpmākajā darbā, līdzīgus pasākumus veicot, vienmēr jādomā par teorijas un prakses atšķirībām, tā, piemēram, 20.000 dol. plāna īstenošanai nepieciešami ap 5000 dol. tehniskajiem izdevumiem. „Latvijas jubilejas programmas financēšanai vajadzīgo 100.000 dol. savākšana radījusi aizkustinošu sirdsdedzi, jo ziedojumi nākuši pat no slimiem un veciem ļaudīm, no kuŗiem tos nevarētu gaidīt, bet radījusi arī skumjas pārdomas, sevišķi gadījumos, kad Latvijas universitātē izglītību ieguvuši profesiju darbinieki, kas tagad ļoti labi situēti, atsaukušies ar tikai 5 dol. devumu," atzina prof. P. Lejiņš. „Visumā sabiedrības atsaucība bijusi ļoti augsta, kas liecina par tās gatavību veikt kopīgus nacionālus uzdevumus."

L.

Mežkopju un meža darbinieku salidojums Mičigenā

Līdzīgi latviešu agronomu rīkotajām zemnieku dienām Mičigenā, arī latviešu mežkopji un mežu darbinieki pulcējas katru gadu, lai pārrunātu aktuālākos arodjautājumus, apmainītos ar pieredzi un vērtētu pašu vai citu panākumus mežsaimniecības nozarē. Šāgada sanāksmē mežkopji un meža darbinieki ar viesiem no visas Mičigenas ieradās ASV kopas valdes pr-ža G. Cepuriša meža farmā, kas atrodas ap 100 jūdžu ziemeļos no Grand Rapidiem, netālu no apdzīvotās vietas Juma. Rajons iekļaujas lielajos mežu masīvos, kuŗi atrodas gan valsts, gan privātā apsaimniekošanā. Tas jāatzīst par vienu no izdevīgākajiem atpūtai, makšķerēšanai un medniecībai, it sevišķi vasarā pievelkot daudz atbraucēju no dienvidu pavalstīm. Liela pievilcība ir gleznainajai Manistes upei, kuŗa šo apvidu šķērso, un daudzi ezeri un ezeriņi dod lieliskas makšķerēšanas iespējas, bet, medībām sākoties, mežos krīt ne viens vien stirnu buks.

Sanāksmi atklāja Mičigenas kopas pārstāvis J. Purviņš no Monro. Slikto laika apstākļu dēļ paredzētā plašās farmas apskate izpalika un par galveno pulcēšanās vietu kļuva īpašumā izbūvētā kabīne. G. Cepuritis pastāstīja par farmas iegādi un apsaimniekošanu. Viņš šo 200 akru lielo platību, kuŗa noderīga vienīgi apmežošanai, ieguvis pirms 11 gadiem un iestādījis ap 6000 Ziemsvētku kociņu — eglītes. Līdz šim saimniekots līdzekļu robežās un visai piesardzīgi, arvien vairāk izveidojot pasākumu, tā attīstībai izmantojot valdības atbalstu, bet gūstot arī līdzekļus ar apšu bluķu un papīrmalkas pārdošanu, kuŗu iegūs farmas robežās. G. Cepuritis jau kopš dažiem gadiem ir pensionārs, bet, kā pats paskaidroja, „aiziešana pensijā nenozīmē atteikšanos no darba, bet tikai darba maiņu". Daudziem pensionāriem veselības labā esot nepieciešamas kustības, viegli vingrinājumi un darbs svaigā gaisā ar nelielu piepūli.

Pēc spraigām pārrunām notika t. s. groziņu azaids un Šalkones valdes sēde prof. R. Markusa vadībā.

Jumas apkārtnē vēl maz varēja vērot no lapu zelta, tikai dažos koku zaros vai pazarēs bija redzama pa iesārtai vai dzeltenai lapai. Meža farmas Grand Rapidu apkaimē pieder arī tautiešiem Lesniekam un Alpam, kuŗi nodarbojas ar Ziemsvētku kociņu audzēšanu kā blakus nozari. Dažī citi latvieši Mičigenā saimniekko savās lauku farmās. Dažas ir ļoti labi nostādītas, to īpašniekiem galvenokārt nodarbojoties ar piensaimniecību un graudkopību.

Valters Zirnītis

LNF VEIKTAIS DARBS

Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra šāgada sesijā, kas notika laikā no 18. — 20. oktobrim Namīrā, Beļģijā, un par kuŗu informējām mūsu laikraksta iepriekšējā numurā, plašāku ziņojumu par Latviešu nacionālā fonda globālo informācijas darbu sniedza fonda pārstāvis O. Freivalds.

Fonda izdotā grāmata „Latvia — Country and People" nosūtīta Apvienoto nāciju delegācijām, pavadrakstā norādot uz Pad. savienības okupēto Baltijas valstu likteni un tiesībām uz savām neatkarīgām demokratiskām valstīm. Turpinās arī grāmatas izplatīšana ASV, Kanadas un Austrālijas universitāšu un citās bibliotēkās. To saņēmuši arī zviedru parlamenta locekļi.

Kopdarbībā ar igauņu nacionālo fondu un citām baltiešu organizācijām LNF piedalās rēgulāro globālo informācijas biļetenu izdošanā angļu, vācu, spāņu un zviedru valodā. Ar LNF piedalīšanos izdoti arī speciāli biļeteni sakarā ar Pad. savienības ministru prezidenta Kosīgina viesošanos Zviedrijā un Upsalā notikušo Pasaules baznīcu apvienības kongresu. Izplatīto publikāciju skaits sniedzas daudzos tūkstošos, sevišķi daudz tieši Upsalā, kur šo materiālu izplatīšana bija saistīta ar okupēto Baltijas valstu baznīcu likteņa ainojumu uzņēmumos un diagrammās. Baltiešu sektora izdevumu daļu sedza LNF kopā ar Latviešu ev.-lut. baznīcu un igauņu organizācijām. Ar materiāliem līdzekļiem, informāciju un referentiem LNF ievērojami sekmējis arī ārzemju preses konferences, kā arī demonstrācijas un protesta sanāksmes Kosīgina viesošanās un pasaules baznīcu kongresa laikā.

Līdzdarbodamies t. s. Jūnija komitejā, kuŗa īpaši dibināta Maskavas diplomātoru „uzņemšanai", LNF viens pats sedzis latviešu sektora izdevumu daļu, no savas puses vēl izdodot īpašu rusifikācijas pastkarti angļu valodā, kā arī plakātus un skrejlapas zviedru valodā.

Kopīgi ar igauņu nacionālo fondu Stokholmā sarīkota izstāde — atskats uz Baltijas valstu 50 gadiem — ārzemju presei un zviedru sabiedrībai. Šai izstādē izplatītas brošūras „Baltiska stater" un „The Baltic States".

Visi minētie pasākumi guvuši ievērojamu publicitāti ārzemju un zviedru presē, radio un televīzijas raidījumos.

LNF pēdējā laikā stipri aktivizējis piedalīšanos t. s. Otrdienas klubā, Baltijas komitejā un Baltiešu humānistu apvienībā, kā arī zviedru jaunatnes nodibinātās Demokratiskās alianses politiskajos pasākumos un Āzijas komitejā fondu un Baltijas komiteju sagatavots izbiegums Ziemeļu padomei okupēto Baltijas valstu pašreizējās situācijas skaidrošanai, izejot no Skandināvijas viedokļa.

Atzinīgas atsauksmes izpelnījā. Sadarbībā ar Igauņu nacionālajies LNF globālā informācijas darba stends Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkos Hanoverā. Materiāls atbalsts sniegts Anšlava Eglīša grāmatas „Cingishana gals" izdošanai vācu valodā, I. Alkšņa izdotajai grāmatai „Latvijas sapnis", jaunatnes nacionālajiem centieniem, Baltijas institūtam u. c. Starptautiskajai politisko gūstekņu atbrīvošanas organizācijai Amnesty International LNF iesniedzis materiālus komūnistu notiesāto latviešu likteņa skaidrošanai un atvieglināšanai. Visas LNF globālā darba pārskatīšanas Austrālijā, Dienvidamerikā, ASV, Kanadā un Eiropas valstīs apgādātas ar aktuāliem informācijas materiāliem, filmām, skaņu platēm, kapitāldarbu „Latvia — Country and People" un citu nepieciešamo uzdevumu veikšanai.

—s.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ČIKAGA

● Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars Čikagas un apkārtnes kopas gadskārtējā sarīkojumā 9. novembrī plkst. 7.30 vakarā Latviešu nama Viestura zālē Voldemars Korsts referēs par tematu „Mūsu nacionālpolitiskā darbība Latvijas labā", bet koncertēs Akadēmiskais vīru ansamblis diriģenta Jāņa Gaiķa vadībā. Saviesīgajā vakarā spēlēs Egona Jansona kapella.

GRAND RAPIDI

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut draudzes locekļi 13. oktobrī devās izbraukumā uz Mežvidiem, kuŗu organizēja šī lauku īpašuma pārvalde. Bija svētbrīdis, Rūtas Puriņas, Anitas Spolītes un Jāņa Apsītes deklamācijas, kā arī jauniešu orķestŗa mūzikāli priekšnesumi. Neparedzētu apstākļu dēļ nevarēja uzstāties tautas deju kopa Ritenītis. Izbraukumā piedalījās ap 100 dalībnieku, kas priecājās par dabas krāsu bagātību, jauko laiku, un skaisti pavadīto pēcpusdienu. Atlikums paredzēts zāles pļāvēja iegādei.

● Mākslinieka Kārļa Saumaņa gleznu izstādē Latviešu biedrības namā laikā no 12. — 16. oktobrim bija skatāmi 30 mākslinieka darbi. Par spīti tam, ka izstāde nebija pietiekami izziņota, interese bija visai dzīva. Pārdeva ap 10 darbu. Bija ieradies arī pats māslinieks ar dzīvesbiedri.

● Atzimējot latviešu teātŗa simtgadi, Latviešu biedrības teātŗa kopa lestudē A. Brigaderes drāmu „Raudupiete" režisora A. Štama vadībā. Dekorātors Harijs Celms. Izrādes notiks 30. novembrī un 1. decembrī Latviešu biedrības namā. Mēģinājumi notiek ļoti intensīvi, dažkārt svētdienās ilgst pat 6 stundas. Kā režisors un aktieŗi, tā dekorātors strādā ar lielu nopietnību, lai izrāde izdotos jo krāšņi. V. Z.

BAFALO

● Vietējās latviešu sabiedrības pārstāvji pēdējā kopsapulcē vienojās Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceres aktu rīkot 9. novembrī plkst. 7 vakarā Polish Cadet kluba telpās. Svētku runu teiks prof. J. Saulītis, dziedās Hamiltonas jauniešu ansamblis Dzintars, bet deklamēs E. Alka. Sekojošajam saviesīgajam vakaram līdzņemami groziņi, jo bufete nebūs iekārtota. Latviešu delegācija — Z. Alka, V. Čelms un J. Ozoliņš — apmeklēs pilsētas galvu, lūdzot 18. novembri izsludināt par latviešu dienu Bafalo un izkārt Latvijas karogu pie pilsētas valdes nama.

Ņudžersijas latvieši atbalsta Niksonu

Organizācijas United Citizens for Nixon latviešu nozares Ņudžersijas komiteja neatlaidīgi strādā, lai sekmētu republikāņu partijas kandidāta iekļūšanu Baltajā namā. Ja tas atkarātos tikai no Ņudžersijas latviešiem, tad Niksonu ievēlētu par ASV prezidentu ar 96,5% no balsu kopskaita. Kā redzams, Ņudžersijas latviešu nostāja pretēja Ņujorkas latviešu vairākuma apņēmībai balsot par demokratu kandidātu Hamfriju.

Kādēļ Ņudžersijas latvieši vairums izšķīries par Niksonu? Vispirms, Niksons, būdams 8 gadus viceprezidents Eizenhauera valdīšanas laikā, guvis lielu piegredzi ne tikai valsts lietu vadīšanā un kārtošanā, bet arī labus sakarus un pazīšanos ārzemēs, kā arī apliecinājis veiksmi pasaules problēmu risināšanā stingrā nostājā pret komūnismu. Pretēji Džonsonam un Hamfrijam viņš atzīst, ka t. s. aukstais karš nenistu notiesāto latviešu likteņa skaidrošanai un atvieglināšanai. Visas LNF globālā darba pārskatīšanas Austrālijā, Dienvidamerikā, ASV, Kanadā un Eiropas valstīs apgādātas ar aktuāliem informācijas materiāliem, filmām, skaņu platēm, kapitāldarbu „Latvia — Country and People" un citu nepieciešamo uzdevumu veikšanai.

—s.

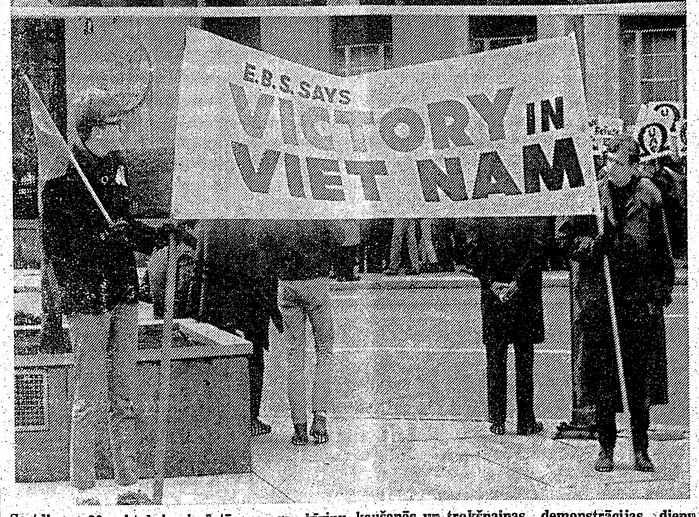

Sestdiena, 26. oktobris, izvērtās par asu ķīviņu, kaušanās un trokšņainas demonstrācijas dienu pie ASV konsulāta Toronto. Lielajam „miera mīlētāju" demonstrantu pulkam pretim stājās Edmunda Burkes savienības dažādu tautību pretkomūnistiskie piederīgie. Uzņēmumos pretdemonstrētāji ar plakātiem.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: 3 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas. Cena $26.500.

Danforth — Warden: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja ar pagrabā izbūvētu atpūtas telpu. Skaists dārzs. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $24.500. Iemaksa $3000.

Yonge — Sheppard: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, privāts iebraucamais ceļš. Cena $25.500. Iemaksa $2.500.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

3. novembrī — pl. 4.30 Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē „18. novembŗa nozīme latviešu nacionālās domāšanas un uzskatu veidošanā." Rīko Toronto korp. kopa. Visi laipni ielūgti.

2. un 3. novembrī — Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības Kanadā panākumu un pasākumu skate — Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto.

2. novembrī — pl. 8 vak. L. K. I. Apvienības mantu loterijas izloze un saviesīgs vakars DV namā, 125 Broadview Ave.

2. un 3. novembrī — Baltiešu simpozijs Toronto universitātē.

9. novembrī — pl. 7.30 DV Toronto nod. gadasvētki un Mārtiņu balle — DV namā.

9. novembrī — Latviešu namā Latviešu sporta apvienības Kanadā gadskārtējais sarīkojums.

10. novembrī — plkst. 5 pēc. Latviešu namā TLB un Latviešu nama dāmu komiteja rīko Mārtiņu vakariņas ar tā izdarībām B. Senkēvičas vadībā.

10. novembrī — pl. 3 p.p. Latviešu namā Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakars.

10. — 17. novembrim — DV namā gleznotāja J. Maziša (no Anglijas) gleznu izstāde. Atklāšana 10. novembrī plkst. 2 pēcp.

17. novembrī — pl. 5 pēcpusdienā Massey Hall (Shutter — Victoria) Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres akts un koncerts.

17. novembrī — pl. 5 p.p. Massey Hall (Shuter-Victoria) Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres akts un koncerts.

21. novembrī — pl. 8 vak. Latviešu namā māc. R. Ekšteina Pārdomu vakars par tematu: „Vai Amerikas Sav. Valstis otrā pilsoņu kara priekšvakarā?"

23. nov — Teātŗa izrāde „Pieci stabi" DVT Kanadā.

un 1. decembrī pl. 10 — 5 pēcp. DV tradicionālais Ziemsvētku

30. novembrī — pl. 10 — 8 vak. tirdziņš ar bazāru DV namā 125 Broadview Ave.

30. novembrī — plkst. 8 vakarā Raibs vakars, priekšnesumi un dejas Latviešu namā. Rīko Gleškes ansamblis.

30. novembrī — pl. 6.30 Latviešu namā Latvijas kara skolas dibināšanas 49 g. atceres sarīkojums. Ieeja pret ielūgumiem.

1. decembrī — pl. 5.30 pēcp. Sv. Andreja baznīcas zālē, baritona Pētera Geistauta 50 gadu jubilejas koncerts

7. decembrī — TLB 20 gadu atceres svētki Latviešu namā. Plkst. 5 pēcp. svinīgs akts, plkst. 7 vak. svētku balle.

7. decembrī — pl. 7.30 Latviešu namā DVTK un Latviešu nams rīko „Aizver actiņas un smaidi" — jautri dzīves notikumi.

7. decembrī — pl. 7 vak. Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē Gaidas Trēziņas (mecosoprāns no Anglijas) koncerts.

7. decembrī — no pl. 10 — 6 vak. Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas Ziemsvētku tirdziņš — 200 Balmoral Ave.

8. decembrī — pl. 6 vakarā Latviešu namā DVTK un Latviešu nams rīko „Aizver actiņas un smaidi" — jautri dzīves notikumi.

21. decembrī — pl. 2.30 DV namā DV Toronto nodaļas eglītes vakars bērniem, pl. 7.30 vak. pieaugušiem.

31. decembrī — Jaungada sagaidīšana DV namā, 125 Broadview Ave.

11. janvārī — plkst. 7.30 Itona auditorijā „Atvadības" — tautiska dziesmu spēle. L. Gleškes vadībā.

18. janvārī — pl. 7 vak. Studenšu korp. kopas tējas vakars — Royal Curling kluba telpās.

25. janvārī — pl. 7 vak. vīru kopa Viesturs gadskārtējais koncerts.

8. februārī — DV Toronto nod. tradicionālā masku balle DV namā.

8. martā — Čikagas Piecīšu kabarets King Edward Sheraton, Crystal Ballroom telpā plkst. 7 vakarā.

9. martā — Čikagas Piecīšu koncerts Latviešu namā.

HAMILTONA

9. novembrī — pl. 7 vakarā HLB dāmu komitejas rīkotais Mārtiņu vakars Hamiltonas latviešu biedrības namā, 16 Queen St. N.

23. novembrī — pl. 6.30 vakarā Royal Connaught viesnīcas Kristalla zālē 18. novembŗa svinības. Akts, V. Gulēna svētku runa, koncerts un balle.

OSAVA

31. decembrī — Jaungada sagaidīšana DV namā.

Toronto austrumos
klusā mājā
IZĪRĒJAMS
nemēbelēts otrais stāvs
Piemērots vienai vai divām personām. Laba satiksme.
Zvanīt OX 9-1714

IZĪRĒJAMAS
3 saulaines istabas
un virtuve
247 Grace St., Toronto 4
Tālr. 532-4309

PARSŪTAM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIŅĪŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

PĀRDODAMI
dažādu koku finieŗi
1/28" —
mēbelēm, intarsijām u.t.t.
Cieta koka materiāli 1" biezi.
Lietoti būvmateriāli —
dažādu izmēru sijas.
H. LAPIŅŠ
Breslau, Ont., tālr. 648-2511
(Code 519)

Royal York — Queensway rajonā
IZĪRĒJAMAS
2 mēbelētas istabas
ar vārīšanas iespējām.
Atsevišķa ieeja.
Zvanīt 255-6163

Meklē nemēbelētu
ISTABU
ar virtuvi.
Zvanīt vakaros
CL 1-2764, Toronto.

Daugavas Vanagu Toronto nodaļa rīko

18. GADASVĒTKUS AR LĀČPLĒŠU GODINĀŠANU

š. g. 9. novembrī, pl. 7.30 vak. DV namā, 125 Broadview Ave.

Svinīgs akts. Dziedās vīru koris VIESTURS diriģ. J. Baruša vadībā.

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

Pēc tam MĀRTIŅU BALLE

spēlēs igauņu deju kapella ARRO

Ieeja $2.00 Visi laipni ielūgti

Lūdzam piedalīties

TORONTO BAPTISTU DRAUDZES
17. GADASVĒTKOS

Svētdien, 10. novembrī 1968. gadā, pl. 3 pp.
Walmer Road dievnamā

Piedalīsies:
Čikagas draudzes koris
dir. R. Kalnmals
Čikagas draudzes mācītājs
R. Andermanis
Marta Cakare, soprāns
Pēteris Geistauts, baritons
Anita Rundāne, ērģeles
Vietējās draudzes koris
dir. A. Purvs.

SPIEDIENS PRET RIETUMBERLĪNI NEMAZINĀS

Rietumvācijas ārlietu ministrs Brants, nesen uzturoties Ņujorkā, izteicās, ka militārais drauds Rietumberlīnei nav lielāks nekā Rietumvācijai vispār. No Ņujorkas viņš izlidoja uz Čīli, lai uzsāktu savu Dienvidamerikas ceļojumu. Daudzus gadus būdams Rietumberlīnes lielvecākais, Brants jau vairākas reizes piedzīvojis Berlīnes krizi un ar to zināmā mērā apradis.

Tas Rietumberlīnes rūpes tomēr nemazina. Atrodoties komūnistu ielenkumā un zinot to notikumus, rietumberlīnieši dzīvo pastāvīgos draudos. Katru Rietumvācijas politisku akciju Rietumberlīnē Maskava uzskata par Berlīnes statusa aizkārumu. Pad. savienības ārlietu ministrs Gromiko nemitīgi uzsver, kā Rietumberlīne nav piederējusi, nepieder un arī nepiederēs pie Rietumvācijas federālās republikas, par katru stāvokļa saspīlējumu darot atbildīgu Rietumvācijas valdību.

Tiešāku valodu jau runājis Pad. savienības komūnistu partijas laikraksts „Pravda", pastāvot uz Maskavas tiesībām iejaukties Rietumvācijas politiskajā dzīvē, lai apturētu tās „militāro aktīvitāti un nacisma atdzimšanu". Maskavas nolūki ir skaidri — pacelt Berlīnes jautājumu notikumu degpunktā, lai ar to novērstu pasaules uzmanību no Čechoslovakijas. Brants uzsver „ļoti augligās sarunas" ar Gromiko Ņujorkā, pirmo reizi pēc 6 gadiem starp Bonnu un Maskavu šādā līmenī, bet neizpauž runāto, tikai norāda, ka savā runā Apvienotajās nācijās Gromiko esot izvairījies atkārtot tās prasības, kuŗas Rietumvācijas jautājumā cēlusi „Pravda".

Daži rietumu komentātori liek uzmanību pievērš Gromiko sarunai ar ASV ārlietu ministru Rasku, ka Maskava joprojām respektē ASV, Anglijas un Francijas tiesības Berlīnē, kuŗas noteiktas 1945. gadā Potsdamas līgumā. Gromiko no jauna pacēlis vecveco jautājumu par visu Eiropas valstu konferenci, lai pārrunātu miera problēmas Eiropā. Viņš atkal uzsvēris, ka ir pēdējais laiks abas Vācijas uzņemt par pilntiesīgām Apvienoto nāciju locekļiem.

Latviešu saimniecisko darbinieku panākumu un pasākumu skates svētdien, 3. novembrī Latviešu namā Toronto PROGRAMMA

Plkst. 10.00 no rīta: I. ANDREJSONA referāts: „Apdrošināšanas problēmas, skatoties no neatkarīga aģenta viedokļa".
Plkst. 11.00: Latviešu uzņēmēji uz ekrāna
Plkst. 12.00: G. G. Grandy referāts: „Personīgu finanču plānošana" (angļu valodā)
Plkst. 1.00 dienā: Modes skate:
a) Tautas tērpi,
b) Milijas Roces gatavu dāmu apģērbu veikals,
c) Drēbnieka V. Adītāja kungu uzvalki,
d) Austras Vītoliņas modes salons.
Plkst. 2.00 dienā: A. Budrēvica referāts: „Kā sākt un vadīt savu uzņēmumu"
Plkst. 3.00 p.p. Modes skate:
a) Karelia studijas importēto mariomekko kleitas,
b) B. L. Fingera kungu un dāmu apģērbu darbnīca,
c) Erika kažoki,
d) Lizbeth's dāmu apģērbu darbnīca.
Plkst. 4.00 p.p. V. Upeslāča referāts: „Kā iesākt savu uzņēmumu no DP apstākļiem".
Plkst. 5.00 p.p. Elzas Pērkones skaistuma kopšanas demonstrējumi.
Plkst. 6.00 p.p. A. Zutis referēs: „Testaments un mantojuma nodoklis"
Plkst. 7.00 vakarā: Latviešu uzņēmēji uz ekrāna
Plkst. 8.00 vakarā: E. Saviča referāts: „Akciju tirgus Kanadā un ASV".

SODĪTI ARĪ AUSTRUMVĀCIJAS JAUNIEŠI

Kā jau ziņots, Maskavā notiesāti vairāki intelektuāļi par demonstrēšanu pret Čechoslovakijas okupāciju. Līdzīga prāva notikusi arī Austrumvācijā, kur notiesāti vairāki jaunieši, kuŗu vecāki ieņem redzamu stāvokli valsts un sabiedriskajā dzīvē. Par protestēšanu pret Čechoslovakijas okupāciju ar 27 mēnešiem ieslodzījumā sodīts Tomass Brašs, Austrumvācijas kultūras ministra dēls. 22 mēnešu cietumsods piespriests marksisma-ļeņinisma institūta direktora meitai Erikai Bertoldei, kuŗai sods gan nosacīti atlaists, bet Austrumberlīnes tiesa viņai devusi rīkojumu atstāt skolu un strādāt fabrikā. 18 gadu vecā Rozita Huncigere, ievērojama skulptora meita, sodīta ar 27 mēnešiem ieslodzījumā, bet 2 gadi cietumā piespriesti Sandrai Veigelei. Nākošajā nedēļā savukārt gaidāms tiesas spriedums brāļiem Frankam un Florianam Havemaņiem, kas uz kāda mana sienām uzzīmējuši Dubčeku un pa logu izkāruši Čechoslovakijas karogu. Abu jauniešu tēvs, Dr. Havemans, padzīts no Austrumberlīnes Humbolta universitātes, Viņš no komūnistu partijas bija izslēgts jau 1964. gadā, kad iestājās par lielākām brīvībām Austrumvācijā. Par piedalīšanos demonstrācijās pret Čechoslovakijas okupāciju pavisam apcietināti ap 100 Austrumvācijas jauniešu.

7000 BĒGĻU PIEPRASĪJUŠI VĪZAS UZ KANADU

Kopš okupācijas jau 7000 Čechoslovakijas bēgļu lūguši iecelošanas vīzas Kanadā. Katru dienu turpina ienākt jauni lūgumi pēc vīzām. Austrijā un Dienvidslavijā iekārtotas nometnes, kuŗās uzņem bēgļus, kamēr tie atrod valsti, kurp doties uz pastāvīgu dzīvi. Bēgļus uz Kanadu pārved īpaši sagādātas lidmašīnas. 14 lidojumi ar bēgļiem jau saņemti, bet 16 „gaisa kravas" gaida novembrī. Lidmašīnas pienāk Toronto, Montrealā, Edmontonā un Vankuverā. Kanadas valdība nodibinājusi speciālu 2 milj. dolaru lielu bēgļu fondu transportiem un apgādei.

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W. Toronto 4
Ont., tālr. 533-2837. Tautiešiem atlaide

NOSŪTIET SAIŅUS SAVLAICĪGI!
IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERĪGOS UN PAZIŅAS ZIEMSVĒTKOS!

PAGAUGSAIŅI	Cenas ASV dolaros
2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg	18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg	19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	32.00
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no kat.a pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg	16.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg	22.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg	25.00
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes brutto 5 kg	22.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 300 gr šokolades, 1 kg žāvēti jaukti augļi. 100 cigarettes, brutto 10 kg	38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg	38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.90
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg	26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigarettes, brutto 10 kg	31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg	56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes	21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots	35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes	30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu	53.00
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu	39.90
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc.	24.90
34 — 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 mārc.	22.70
35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	37.50
36 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss 4,5 kg cūku tauku — 40 mārc.	30.75
37 — 4 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc.	29.75
38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	51.50
39 — 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc.	29.50
40 — iepriekšējais sainis divkāršots — netto 28 mārc.	52.50
41 — 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc.	27.50
42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc.	45.50
43 — 4 kg cūku tauku; 2.5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc.	20.90
44 — iepriekšējais sainis dubultots	36.50
45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, žāvēts, kopā 38 mārc.	49.50
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/350 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr siera, 1 kg žāv. augļi, rāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vanilas 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncent- cukurs — 38 mārc.	37.00

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.
DV GRĀMATNĪCAS
491 College Street, Toronto 4, Ontario,
— saiņšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss .....
Adrese: .....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

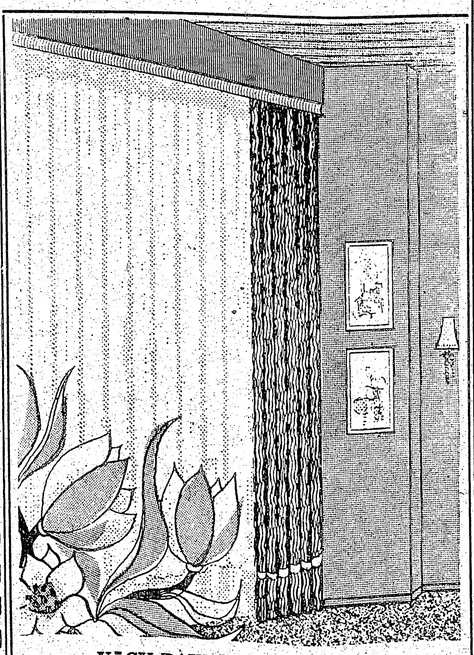
VĀCU PAKLĀJI UN AIZKARI
modern rugs
1622 BAYVIEW AVENUE 488-9898

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
1969. GADA JAUNIE MODEĻI
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

NUPAT IZNĀKUSI
Ingridas Vīksnas
UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS
Dziļi personiska pārdom... rāda mūsu nemitīgo mai... laika plūsmai. Ar savu p... tu Ingrida Vīksna pierād... nējo, atšķirīgo stilu un ... daudzo dzejnieku starpā.
Grāmatai apvalku zīmējis Ed. Dze...
GRĀMATAS CENA $4.20

NOVEMBRĪ IZNĀKS
Angelikas Gailītes
RITAUSMĀ
Kultūrvēsturisks stāsts par A... puru un laika biedriem. Autore ... prasmi vienkārši un skaisti at... notikumus, zīmīgi raksturojot ... tās personas.
Vāka apdare Ed. Dzena.
GRĀMATAS CENA $4.00

Daugavas Vanagu Grāmatnīc...
491 COLLEGE ST., TORONTO 4, ONT. CA...
Lūdzu piesūtīt „UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS" ...
„RITAUSMĀ" ...
Vārds, uzvārds .....
Adrese .....
.....
Samaksai pievienoju $..... Datums .....
Paraks...

AUSTRA ŠMIT...
DĀMU FRIZIERSALONS...
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto.

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju S...
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņā...
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, ... gājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, v... levizijas aparāti, foto aparāti u. c.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz... netto. Šie saiņši ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas manta... saiņošiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet sa... jumus un saiņšus ar ekspresu vai pastu mum... sūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu... saņemšanas. Lietuviešu...
BALTIC EXPORTING
480 Roncesvalles Avenue, Toronto
Tel. 531-3098

KAS? KUR? KO? TORONTO
Diplomēts Ka... Institūt...
789-1511 A. STIKU...
Alfred Stikuts Realtor 2889 Dufferin S...

BROADVIEW DELIKATEŠU...
105 DANFORTH AVE. (pie ...
Tel.: HO 5-9905. AUSMA M...

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6...
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašni...

R. G. Balodis, D.C.
Ārsts — chiropraktiķis
Aruvēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A King... 13, Ont. tālr. 699-3584.
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, sestdienā... un svētdienas priekšpusdienās, ...
191 James St., tālr. JA 2-4713

UNO MANKIN REALTOR p...
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

KRĀSU UN MELNBALTA...
attīstīšana palielinājumi
citi darbi izcilus kvalitāte...
BENJAMIŅA FILMU LAB...
247 Richmond St. E., Tor...
Tel. 363—6496

PASI SAVUS IPAŠUMUS!

Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu
camais ceļš. Cena $25.500. Iemak-

VINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ
S LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

PTISTU DRAUDZES
DASVĒTKOS
nbrī 1968. gadā, pl. 3 pp.
Road dievnamā
s:
izes koris
als
zes mācītājs
s
soprāns
uts, baritons
e, ērģeles
izes koris

LATVISKAS ROTAS
ANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
nas ĶIVLENIEKS
964½ Bloor St. W. Toronto 4
Tautiešiem atlaide

IET SAIŅUS
LAICĪGI!
SAVUS RADUS,
S UN PAZIŅAS
VĒTKOS!

Cenas ASV dolaros

ukurs, 2 kg rīs, 2,5 kg baltie	
es, brutto 10 kg	18.50
pekis, 1 kg cūku tauki, 1 kg	
šķiņķis, 5 kg	19.75
ubultots, 10 kg	32.00
kviešu milti (svars no kat.a	
ās) un 40 cig. brutto 10 kg	16.00
(svars no katra pēc pasūti-	
o 20 kg	22.70
stākā labuma kausēti cūku	
utto 10 kg	25.00
ki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu	
0 gr šokolādes, 80 cigaretes	
	22.75
bultots, 10 kg	38.50
iesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu	
0 gr šokolades, 1 kg žāvēti	
s, brutto 10 kg	38.45
ubultots, 20 kg	69.00
sts, 2 kg žāvēta karbonade,	
r šokolāde, 200 gr tēja, 454	
karameles, brutto 10 kg	38.80
ultots, 20 kg	69.90
4 kg rīsi, brutto 20 kg	26.65
1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta	
kafija, 2 kg cukurs, 1 kg	
r kakao, 454 gr medus, 60	
	31.00
bult. — 200 cigaretes, 20 kg	56.00
g cukurs, 454 gr kakao, 500	
s, 50 gr „Neskafē", 300 gr	
s karameles, 500 gr biskvīti	
nfektes un 20 svecītes	21.80
epriekšējais dubultots	35.90
kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg	
āv. jaukti augļi, 1 kg dūm-	
tija, 454 gr kakao, 370 gr	
gr rozīnes, 200 gr šokolāde,	
cītes un 60 cigaretes	30.00
priekšējais sainis dubultots,	
lu	53.00
an" kviešu milti, bīdelēti;	
auku, 2 mārc. kakao, 1 kg	
augļu, 2 kg manna, 1 kg	
karameļu, 200 cigarešu	39.90
s vai rīsu (no katras preces	
kai viena prece) — 41 mārc.	24.90
an" kviešu milti, bīdelēti,	
— 20 mārc.	22.70
vkāršots — 40 mārc.	37.50
" kviešu milti, bīdelēti; 4,5	
u — 40 mārc.	30.75
' kviešu milti, bīdelēti; 2,5	
ekona — 20 mārc.	29.75
vkāršots — 40 mārc.	51.50
kg eksporta bekona — 19	
	29.50
vkāršots — netto 28 mārc.	52.50
kona, 2 kg rīsu — 19 mārc.	27.50
ivkāršots — 38 mārc.	45.50
kg cukura, 2 kg rīsu — 19	
	20.90
bultots	36.50
g eksporta bekona, žāvēts,	
	49.50
s, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni,	
augs, sausais, 1,5 kg piena	
0 gr siers, 1 kg žāv. augļi,	
r lauru lapas, 50 gr vanilas	
320/400 gr zupas koncent-	
	37.00

jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.
MATNĪCAS
ronto 4, Ontario,
īk dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
no 8.30 — 2 p.p.

NAS
LE

NUPAT IZNĀKUSI

Ingridas Vīksnas

UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS

Dziļi personiska pārdomu dzeja, kas rāda mūsu nemitīgo mainīšanos līdzi laika plūsmai. Ar savu piekto grāmatu Ingrida Vīksna pierāda savu īpatnējo, atšķirīgo stilu un seju mūsu daudzo dzejnieku starpā.

Grāmatai apvalku zīmējis Ed. Dzenis.

GRĀMATAS CENA $4.20

NOVEMBRĪ IZNĀKS

Angelikas Gailītes

RĪTAUSMĀ

Kultūrvēsturisks stāsts par Andreju Pumpuru un laika biedriem. Autore še rāda savu prasmi vienkārši un skaisti attēlot tā laika notikumus, zīmīgi raksturojot tajos iesaistītās personas.

Vāka apdare Ed. Dzenim.

GRĀMATAS CENA $4.00

Daugavas Vanagu Grāmatnīca,
491 COLLEGE ST., TORONTO 4, ONT. CANADA.

Lūdzu piesūtīt „UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS" ..... eks.
„RĪTAUSMĀ" ..... eks.
Vārds, uzvārds .....
Adrese .....
.....
Samaksai pievienoju $..... Datums .....
Paraksts

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Gracē, Toronto. LE 5-6792

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.

Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.

Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, vejas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipēdi, televizijas aparāti, foto aparāti u. c.

Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¾ mārc netto. Šie saiņiši ir pilnīgi apdrošināti.

Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas saiņiešiem.

Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un saiņīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas. Lietuviešu uzņēmums.

BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

KAS? KUR? KO? TORONTO

789-1511
Alfred Stikuts Realtor

Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2389 Dufferin St. 789-3949

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas
un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

R. G. Balodis, D.C.
Ārsts — chiropraktiķis
Ārstēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A Kingston Rd. Toronto 13, Ont. tālr. 699-3584.
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, sestdienas pēcpusdienās un svētdienas priekšpusdienās.
191 James St., tālr. JA 2-4713

UNO MANKIN REALTOR pārstāvis
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

KRASU UN MELNBALTAS FILMAS
attīstīšana palielinājumi duplikāti
citi darbi izcilus kvalitāte atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

ATKAL DABŪJAMA
Labā iespiedumā uz plastikas - mazgājama
P. Mantnieka
LATVIJAS KARTE $8.00
Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņojumā, cena $9.00
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA
491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

Cik maksā labs padoms?

Istā brīdī — nesamaksājams un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" neziņas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 17 gadu pieredzes asināts, bezmaksas nāk līdzi un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūsu labā nokārtojis

VALD. BEBRIS
apdrošināšanas speciālists
759 — 0266

UZ LATVIJU
Labākā dāvana
Visvairāk pieprasītā dāvana
ASV DOLARU
CERTIFIKĀTI
PILNĪGI GARANTĒTI
ĀTRA PIEGĀDE
TIKAI DĀVANU
CERTIFIKĀTI ir vērtīgāka dāvana par saiņīšiem. Jūsu piederīgie to jums apstiprinās. Tāpēc, ja plānojat turpmāk sūtīt saiņi, tad sūtiet tikai DĀVANU CERTIFIKĀTUS, jo par tiem jūsu piederīgie visvairāk priecāsies.
TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM
jūsu piederīgie visu var iegādāties — pārtiku, apģērbu, tekstilijas, apavus un daudz citu lietu — amerikāņu, rietumeiropiešu, kā arī vietējos ražojumus speciālos Vneshposyltorg dolaru veikalos. To jums piederīgie apliecinās.
TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM
jūsu piederīgie var nopirkt ko vēlas par SPECIĀLI PAZEMINĀTĀM CENĀM. To viņi jums apliecinās.
NAV PIEMAKSAS
ne sūtītājam, ne arī saņēmējam.

RUBĻI UZ USSR
Ja jūsu piederīgie vēlas saņemt skaidrā naudā rubļos, mēs to varam izkārtot caur ārzemju banku Maskavā. Jūsu piederīgie saņems PILNU IZMAKSU, BEZ ATVILKUMIEM. Piegāde 10—14 dienās. Pēc kursa 9 jaunie rubļi par $10.00. Pārsūtīšanas izdevumi līdz $30.00 ir $2.75 un 10% virs $30.00. Visi pasūtinājumi ir garantēti un apdrošināti.
PASŪTINIET TAGAD
TIKAI CAUR
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010
PIEPRASIET JAUNĀKO CENRĀDI. ĻOTI SVARĪGI

ASV dolaru certifikāti uz Latviju

Kā mums ziņo Intertrade Express Corp. firma, tagad ir ļoti izdevīgi sūtīt ASV dolaru certifikātus uz Latviju, jo par tiem jūsu piederīgie var iegādāties pat četrreiz vairāk nekā par rubļiem speciālos Vneshposyltorg veikalos. Šie veikali iekārtoti visās lielākās pilsētās, tajos dabūjami amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējie ražojumi. Tāpat jums ir iespēja par dolariem jūsu piederīgajiem iegādāties dzīvokli, kas ir nesalīdzināmi lētāk nekā par rubļiem. Attiecē uz dāvanu CERTIFIKATIEM minims ir US$ 50.00, par tiem visus sūtīšanas izdevumus sedz Vneshposyltorgs. Nav ierobežojuma lielākiem sūtījumiem.

Izdarot pasūtinājumu, rakstiet čeku uz Intertrade Express Corp. vārda un uzdodiet saņēmēja pilnu vārdu, uzvārdu un adresi.

Gadījumā, ja vēlaties iepriecināt savus piederīgos ar skaidru naudu rubļos, arī to var izkārtot. Piegāde 10—14 dienu laikā un pēc kursa US$ 10.00 pret 9 rubļiem. Līdz 30 dol. nodeva $2.75 un lielākām summām 10%.

Ja vēlaties savus piederīgos un draugus iepriecināt, sūtiet dāvanu saiņus un naudu caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010, tālr. 982-1530. Un pieprasiet jauno cenrādi.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

LATVIEŠU NAMS
īrē telpas
sarīkojumiem un viesībām.
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak., sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko godību galdus.
TELEFONS 922-3931
491 COLLEGE ST. TORONTO.

KUNGU KOPŠANAS UN VESELĪBAS IESTĀDE

Labi iekļūs uzņēmums mazā pilsētā. Matu kopšanas salons. Sauna, vingrošanas telpa. Atpūtas telpa. Dušas un drēbju novietnes. Pieņemšanas telpas un veikals. Viscaur grīdsegām klāts. Jaunas ierīces. Ļoti tīrs. Interesentiem pieejami 30 krāsu diapozitīvi.

Zvanīt Marg d Howard Bielby, Coburg 372-3093.

H. KEITH LIMITED REALTOR
161 Eglinton Avenue East, Toronto 12, 487-3333.

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

SPECIĀLI SVĒTKOS UZ LATVIJU
Vispopulārākās un labākās dāvanas jūsu piederīgiem:
ITALIEŠU NAILONA LIETUSMĒTEĻI.
Kungu un dāmu, visu lieluma, mazie, vidējie un lielie. Tumši zilas, brūnas un zaļas krāsas. Cenās ieskaitīti visi izdevumi.

1 lietus mēteļis	US$23.40
2 lietus mēteļi	$36.30
3 lietus mēteļi	$51.20

VILNAS GALVAS LAKATI
10 galvas lakati dažādās krāsās, puķaini un austrumnieciskā rakstā.

Pilna cena	$48.00
IT — 603	$25.00

2,25 mārc. žāvēta bekona, 4,5 mārc. kviešu milti, 4,5 mārc. cukurs, 2,25 m. rīsi, 2,25 m. dažādi augļi, 2,25 m. marmelāde.

DELICIOUS $39.50
1,25 mārc. kafija, 1 m. Šveices šokolāde, 2,25 m. cukurs, 2,25 m. rīsi, 1,25 m. sviests, 1,25 m. Šveices siers, 1,25 m. bekons, 1,25 m. žāvēts šķiņķis, 2,25 m. augļi, 2,25 m. marmelāde, 2,25 m. kviešu milti, 1,25 m. biskvīti un vafeles.

PIEPRASIET MŪSU CENRĀDI
daudz dažādām speciālām svētku dāvanām.
PASŪTINIET TAGAD
TIKAI CAUR
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
New York, N.Y. 10010
PIEPRASIET MŪSU CENRĀDI!

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
Parkošana abās bēru mājās

No mums šķīries
ievēr. mērnieks
Kārlis Pēteris Grīnvalds
dzimis 1893. gada 30. jūnijā,
miris 1968. g. 24. oktobrī, apglabāts Kalamazū Riverside kapsētā.
Dziļās sērās
MĀSA AR MEITĀM UN VIŅU ĢIMENĒM,
RADI KANADĀ, ASV UN LATVIJĀ

Mūsu visumīļā
Marija Tilmanis
dzim. ZVIRGZDIŅŠ
dzimusi 1905. gada 12. martā,
mirusi 1968. gada 30. oktobrī.

Ai mīļā māmuliņa,
Ai gaišais saules prieks —
Tu paliec svētatmiņā,
Ko vārdi neaizsniega.

Dziļās sērās
MEITAS AR ĢIMENĒM, BRĀLIS, MĀSAS AR ĢIMENĒM, RADI KANADĀ UN ZVIEDRIJĀ

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

PUBLISKA APSKATE
12 Highpark Gdns. sestdien, 2. novembrī, no plkst. 1.30 — 4 pēcpusdienā.
15 istabu dubultķieģeļu māja ar centra koridoru, izveidota patikamai dzīvošanai.
I stāvā — 4 istabas, ultramoderna virtuve ar iebūvētu trauku mazgājamo ierīci un 4-daļīga vannas istaba.
II stāvā — 5 istabas, virtuve un vannas istaba.
III stāvā — 4 istabu mēbelēts dzīvoklis.
Pagrabā atpūtas telpa un 2-daļīga vannas istaba. Ejlas centrālā apkure.
Iemaksa $20.000. Lūdz zvanīt Mr. Rottke, 762-7521 vai 767-7708.
L. S. SNELLGROVE Co. Ltd. REALTOR

A. EGLITIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

ŠOREIZ BALSOJIET TĀ, IT KĀ NO TĀ ATKARĀTOS VISA JŪSU PASAULE!

Mūsu tauta daudz gadu smagi strādājusi, lai izveidotu savas draudzes, uzceltu mājvietas un baznīcas, dibinātu un izglītotu ģimenes, šā nodrošinot Amerikas stiprumu un rakstturu. Nule viņa grib aizsargāt savu grūti pelnīto iegūldījumu. Tā grib baudīt sava darba augļus, dzīvot drošībā savā apkārtnē un savās mājās.

RIČARDS NIKSONS nolēmis nodrošināt šo visu un raudzīties, lai visi likumi tiktu taisnīgi ievēroti, lai ikviens amerikānis, kuŗas izcelsmes būdams, dzīvotu mierā, labklājībā un drošībā.

RIČARDS NIKSONS nolēmis aizsargāt mūsu valsti no komūnistiem un citiem, kuŗu nolūks ir šķelt mūsu tautu un postīt brīvības institūciju darbību. Viņš pastāvējis pret komūnistiem savā valstī un ārzemēs, viņš arī turpmāk darīs to pašu.

RIČARDS NIKSONS vienmēr atbalstījis visu nāciju pašnoteikšanās principu.

RIČARDS NIKSONS arī turpmāk neatzīs komūnistu varas pārņemšanu Baltijas valstīs.

RIČARDS NIKSONS nolēmis darīt godājamu galu karam Vietnamā, tāpat kā prezidents Eizenhauers izbeidza karu Korejā.

VĒLĒŠANU DIENĀ, OTRDIEN, 5. NOVEMBRĪ,
balsojiet par RICHARD M. NIXON
un SPIRO T. AGNEW!

United Citizens for Nixon-Agnew Nationalities Division
Willard Hotel, Washington, D. C.

SPORTS

LIELAKO OLIMPISKO MEDAĻU SKAITU IEGUVUŠI AMERIKĀŅI

Turpinoties peldēšanas sacensībām 19. olimpiskajās spēlēs Meksikositijā, peldēšanas „maratonā" — 1500 m distancē lielisku jaunu olimpisko rekordu reālizēja amerikānis Bertons, ar 16: 38,9 min. rezultātu labojot austrāliešu Vindles varējumu Tokio spēlēs par veselām 22,1 sek. Sudraba medaļu ieguva Kinseis (ASV) ar 16:57,3 min., bet bronzu Broks (Austrālija) ar 17:04,7 min.

4x100 m brīvā stila stafetē sieviešu nepārspētas palika amerikānietes (Barkmane, Gustavsone, Pedersena un Olande), iegūstot zelta medaļu ar jaunu olimpisko rekordlaiku 4:02,5 min. Sudraba medaļu izcīnīja Austrumvācija ar 4:05,7 min., atstājot 3. vietā Kanadu ar 4: 07,2 min.

4x100 m stilu maiņas stafetē viriešiem, veicot jaunu pasaules rekordu, ar 3:54,9 min. rezultātu uzvarēja ASV (Hikaks, Makkenzijs, Rasels un Vols), 2. vietā Austrumvācija ar 3:57,5 min. un 3. vietā Pad. savienība ar 4:00,7 min.

Daiļlēkšanā no 10 m torņa viriešiem labāko sniegumu rādīja Dibiasi (Italija), kas arī pārliecinoši ieguva zelta medaļu ar 164,18 punktiem. Abas pārējās medaļas tika Gaksiolam (Meksika) ar 154,49 un Jangam (ASV) ar 153,93 punktiem.

Ūdenspolo sacensībās valstis bija iedalītas divās grupās. A grupā 1. vietā izvirzījās Ungārija ar 12 punktiem, sekojot Pad. savienībai ar 10, ASV un Kubai ar ik 7 punktiem, bet B grupā — Itālija ar 13 punktiem pirms Austrumvācijas ar 11, Dienvidslavijas ar 11 un Holandes ar 9 punktiem. Finālā Dienvidslavija pagarinājumā pārspēja Pad. savienību ar 13—11 rezultātu, iegūstot zelta medaļu. Cīņā par bronzas medaļu Ungārija uzvarēja Italiju ar 9—4.

Vingrošanā sievietēm vienību vērtējumā pārākās bija Pad. savienības pārstāves, iegūstot zelta medaļas ar 382,85 punktu kopskaitu. Par sudraba medaļām varēja priecāties Čechoslovakijas vingrotājas, kas „savāca" 382,20 punktu, bet bronza tika Austrumvācijai ar 379,10 punktiem. Individuālajā vērtējumā — tāpat kā pirms 4 gadiem Tokio — zelta medaļu izcīnīja Česlavska (Čechoslovakija) ar 78,25 punktiem, 2. Voronina (Pad. sav.) ar 76,85 punktiem un 3. Kučinska (Pad. sav.) ar 76,75 punktiem.

Grieķu-romiešu cīņā mušas svarā uzvarēja Kirovs (Bulgārija), 2. Bakulins (Pad. sav.) un 3. Zēmans (Čechoslovakija); gaiļa svarā — 1. Varga (Ungārija), 2. Baclu (Rumānija) un 3. Kočergins (Pad. sav.); spalvas svarā — 1. Rurka (Pad. sav.), 2. Fudzimoto (Japāna) un 3. Popeskū (Rumānija); vieglā svarā — 1. Munemura (Japāna), 2. Horvats (Dienvidslavija) un 3. Galaktopuloss (Grieķija); pusvidējā svarā — Vespers (A-Vācija), 2. Robins (Francija) un 3. Baiko (Ungārija); vidējā svarā — 1. Mecs (A-Vācija), 2. Oleniks (Pad. sav.) un 3. Šimiks (Dienvidslavija); pussmagā svarā — 1. Radevs (Bulgārija), 2. Jakovenko (Pad. sav.) un 3. Martineskū (Rumānija); smagā svarā — 1. Kozma (Ungārija), 2. Rosins (Pad. sav.) un 3. Kments (Čechoslovakija).

Boksā medaļu sadalījums izkristallizējās šāds: vieglā mušas svarā — 1. Rodrigess (Venecuēla), 2. Jī (Dienvidkoreja), 3. Marblejs (ASV) un kāds polis, kura vārdu rakstīts — Zktxyplzak...; mušas svarā — 1. Delgado (Meksika), 2. Olecho (Polija), 3. Oliviera (Brazilija) un Rvabogo (Uganda); gaiļa svarā — 1. Sokolovs (Pad. sav.), 2. Mukvanga (Uganda), 3. Morioka (Japāna) un Čengs (Koreja); spalvas svarā — 1. Roldans (Meksika), 2. Robinsons (ASV), 3. Varuingi (Kēnija) un Michailovs (Bulgārija); vieglā svarā — 1. Heriss (ASV), 2. Grudziens (Polija), 3. Kutovs (Rumānija) un Ūjins (Dienvidslavija); vieglā pusvidējā svarā — 1. Kulejs (Polija), 2. Rekreifers (Kuba), 3. Nilsons (Somija) un Volingtons (ASV); pusvidējā svarā — 1. Volke (A-Vācija), 2. Besala (Kamerūna), 3. Musajimovs (Pad. sav.) un Gviloti (Argentīna); vieglā vidējā svarā — 1. Lagutins (Pad. sav.), 2. Gabejs (Kuba), 3. Boldvīns (ASV) un Meiers (R-Vācija); vidējā svarā — 1. Finegans (Anglija), 2. Kizejevs (Pad. sav.), 3. Zaragoza (Meksika) un Džoness (ASV); pussmagā svarā — 1. Pozdniaks (Pad. sav.), 2. Monea (Rumānija), 3. Stankovs (Bulgārija) un Dragans (Polija); smagā svarā — 1. Foremans (ASV), 2. Čepulis (Pad. sav.), 3. Bambini (Itālija) un Rocha (Meksika). Boksā par 3. vietu īpašas papildcīņas nenotika, tādēļ abi zaudētāji pusfinālos ieguva pa bronzas medaļai.

Volejbolā kā viriešu, tā sieviešu turnīrā zelta medaļas ieguva Pad. savienība. Sieviešu finālā padomietes pārspēja iepriekšējo olimpisko spēļu uzvarētājas japānietes ar 15—1, 16—14, 3—15, 15—9 rezultātu. Bronzas medaļu ieguva Polija. Pad. savienības viriešu vienība pie zelta tika pēc 15—7, 15—4, 15—8 uzvaras pār Čechoslovakiju, kurai nācās apmierināties ar 3. vietu, jo labāka setu attieksme sudraba medaļas „piešķīra" Japānai.

Viriešu basketbolā drāmatiskākā cīņa notika pusfinālā starp favorizētās Pad. savienības un Dienvidslavijas spieciniekiem. Neaprakstāmas bija skatītāju gaviles, kad, spēles beigu signālam atskanot, viena punkta uzvaru ar 63—62 rezultātu bija panākusi Dienvidslavija. Otrā pusfinālā, salīdzinot ar citām olimpiskajās spēlēs redzētajām, šoreiz samērā vājais ASV komplektējums ar 75—64 pieveica Braziliju. Finālā ASV pieveica arī Dienvidslaviju, nodrošinot sev tradicionālo zelta medaļu, kuras iegūšanai šogad daudzi gan neticēja. Piezīmējams, ka ASV basketbolisti olimpiskajās spēlēs, kopš 1936. gada Berlīnē, kad basketbolu pirmo reizi uzņēma programmā, nav zaudējuši vēl nevienu spēli.

Futbola turnīra finālā par zelta medaļu sacentās Bulgārija un Ungārija. Īsi pirms 1. puslaika beigām, kad spēlētāji nervu saspringdinājumu vairs neizturēja, tiesnesis 2 minūšu laikā no laukuma noraidīja 3 bulgāru futbolistus. Ar to spēle bija izšķirta: Ungārija uzvarēja ar 4—1 (2—1) rezultātu. Par bronzas medaļu sacentās Meksika ar Japānu, uzvarot japāņiem ar 2—0. Lai izrādītu savu nepatiku un vilšanos, karstasinīgie meksikāņu skatītāji laukumā sameta visu, kas gadījās pie rokas, galvenokārt gumijas spilvenus, kas domāti sēdēšanai...

Kad pēc divu nedēļu sacensībām, kurās pasaules un olimpiskie rekordi bira kā no pilnības raga, galvenokārt avīžnieki „savilka galus kopā", lai konstatētu, kura valsts ieguvusi visvairāk medaļu (oficiāla vērtējuma šai ziņā nav), neviens nebija pārsteigts, ka labākos panākumus guvušas ASV, amerikāņu sportistiem kopā izcīnot 45 zelta, 28 sudraba un 34 bronzas medaļas (vienību sacensībās valstij skaita vienu medaļu, kaut tādu saņem katrs vienības dalībnieks). Spēļu pēdējās dienās amerikāņiem gan stipri pietuvojās Pad. savienība, bet nobeigumā tomēr apmierinājās ar „tikai" 29 zelta, 32 sudraba un 30 bronzas medaļām. Nākošās sekmīgākās valstis bija Japāna (11-7-7) un Ungārija (10-10-12). Neoficiāli vērtējot pirmo 6 vietu ieguvējus ar 10-5-4-3-2-1 punktiem, sekmīgāko valstu secība nedaudz mainās: 1. ASV ar 856,5 punktiem, 2. Pad. savienība ar 672 punktiem, 3. Austrumvācija ar 262,5 punktiem, 4. Japāna ar 231,5 punktiem un 5. Ungārija ar 224 punktiem.

Visas nesaskaņas, protesti, diskvalifikācijas un cits aizmirsās, kad pienāca šķiršanās brīdis olimpiskajā stadionā. 80.000 skatītājiem klātesot, 19. olimpisko spēļu nobeiguma ceremonija 27. oktobrī atkal norisinājās gludi, kā bija izplānots un paredzēts. Nolaižot olimpisko karogu un apdzēšot olimpisko liesmu, augstu virs Meksikositijas gaisā uzplauka raķetes dažādās krāsās un košumā. Gaisā nu sāka lidot arī slavenās meksikāņu sombrero cepures. Pamazām pajuka sportisku un skatītāju rindas, olimpiskajam stadionam pārvēršoties par lielu izpriecu un deju laukumu. Liekas, visu to redzot, pārāk sliktā garastāvoklī nevarēja būt arī meksikāņu studentu nemiernieki, kas nemēģināja boikotēt vai traucēt arī šos „tautas svētkus". Meksikas himnu atskaņoja vairākas reizes, tautai sajūsmā dziedot līdz. Pat Meksikas prezidents Gustavs Diazs Ordaza sajūsmā par redzēto it bieži piebiedrojās runas koriem, saucot līdz: „Meksiko, rā-rā-rā!" Viņš pats pēc tam arī priekā aplaudēja. Kaut kur nodunēja 21 lielgabala šāviens, un olimpiskās spēles bija arī oficiāli beigušās. Tomēr pasaules sporta jaunatni jau aicina nākošās — 20. olimpiskās spēles 1972. gadā Minchenē, Vācijā.

V. T.

Demonstrācijas Čechoslovakijas 50 gadu jubilejā

Čechoslovakijas dibināšanas 50 gadu atceres svētki 28. oktobrī, kā jau varēja paredzēt, Prāgā izvērtās asās pretpadomju demonstrācijās. Kaut padomju okupācijas spēku vadība iepriekš bija brīdinājusi, ka karaspēka vienības un tanki atgriezīsies galvaspilsētā, tikko uzliesmos kādas padomju spēkiem naidīgas demonstrācijas, un arī valdība un partijas vadība bija aicinājusi iedzīvotājus atturēties no naida izpausmiem, valsts dibināšanas atceres svētki kļuva par signālu jaunām pretpadomju akcijām. 10.000 liels ļaužu pūlis maršēja pa Prāgas galvenajām ielām, saucot: „Krievi, ejiet mājās!", „Mēs vēlamies brīvību" un „Lai dzīvo Masarika republika!" Demonstranti sadedzināja Maskavas laikrakstu „Pravda" eksemplārus turpat krievu komandantūras durvju priekšā un sauca: „Nost ar Brežņevu!" Vēl atskanēja saucieni „Viņiem ir tanki, mums ir taisnība!", „Mēs padzinām Hitleru, padzīsim arī Brežņevu!" un līdzīgi.

Vakarā plašas demonstrācijas izvirda Venclava laukumā, Prāgas centrā, kur demonstranti korī sauca: „Izdzeniet krievu slepkavas no Prāgas!" Kad gaŗām brauca padomju mašīnas, pūlis niknumā tās apspļaudīja. Demonstranti pēc tam devās uz Nacionālo teātri, kur notika svētku izrāde. Policijas un „tautas milicijas" vienības norobežoja teātra namu, lai atturētu demonstrantus no tālākiem naida izpausmiem pret okupantiem, kas varētu izraisīt smagas represijas ne vien pret Prāgas valdību, bet arī pret visu tautu. Pūlis skaļi uzgavilēja partijas vadītājam Dubčekam, valsts prezidentam Svobodam un nacionālsapulces priekšsēdim Smrkovskim, kuŗi nopietnām sejām devās uz svētku izrādi. Dubčeks uz nama kāpnēm pavērsās pret demonstrantiem un tiem draudzīgi pamāja ar roku, kas izraisīja jaunas spontānas gaviles un uzticības apliecinājumus.

Ļoti zīmīgs bija arī pats svētku uzvedums, teātrī izrādot kādu patriotisku lugu. Zālē, atskanēja 5 min. ilgas ovācijas, kad soliste izteiksmīgi nodziedāja beigu āriju: „Mana mīļotā čechu tauta nemirs, bet slaveni pārvarēs visu elli!"

Lielas demonstrantu masas pulcējās arī pie prezidenta mītnes, kur notika svētku sanāksme. Pie Hradžina pils masīvajiem dzelzs vārtiem savirknējās nacionālo sarkanbaltzilo karogu mežs. Nacionālo trikoloru aplika arī pils statujām. Visu vecumu un dažādu sociālo šķiru ap 10.000 demonstrantu pulcējās arī pie Husa pieminekļa.

Padomju okupācijas vara neizrādīja nekādu pretakciju, kaut vietām demonstranti rīkojās pat ļoti izaicinoši. Tā pie krievu komandantūras demonstranti no vitrīnām norāva Maskavas laikrakstus un tos sadedzināja turpat sardzes acu priekšā, saucot: „Nost ar Brežņevu, lai dzīvo Dubčeks!" Padomju virsnieki, izliekušies pa logiem, pārsteigti vēroja, kas notiek ielās. Kāds pulkvedis beidzot nenocietās, pietvīcis izsteidzās uz ielas un pavēlēja sardzei aizturēt kādu čechu jaunekli, kas fotografēja sadedzinātās „Pravdas" pelnus. Čechu policija burtiski izrāva jaunekli no padomju karavīru rokām, pieprasīja uzrādīt dokumentus un pēc tam atbrīvoja.

Dienu iepriekš nacionālsapulcē Hradžinas pilī bija vienprātīgi vienojusies par jauno satversmes likumu, kas principā atzīst čechu un slovaku federāciju. Ministru prezidents Černiks pasvītroja, ka abu tautu apdzīvoto apgabalu federācija vēl stingrāk nostiprinās čechu un slovaku saites kā pamatelementu sociālistiskajam atrisinājumam. Čechi un slovaki varēs ievēlēt paši savu parlamentu, bet būs padoti federālajai pārvaldei ārlietu un aizsardzības jautājumos. Abu valstu likumdošana būs kopīga, tāpat politiskā sistēma, bazēta uz komūnistu partiju. Federālajā parlamentā būs divas kameras. Pirmo ievēlēs katra tauta atsevišķi, bet otra sastādīsies vienādi no čechiem un slovakiem.

Nacionālsapulcē piedalījās 267 no 300 deputātu kopskaita — 184 čechi un 83 slovaki. Satversmes grozījuma tekstu sīkāk izstrādās vēlāk. Vēl tomēr nav zināms, kā uz šīm pārgrozībām skatīsies Maskava. Ir pazīmes, ka Kremlis tām nepiekritīs, bet var arī būt, ka tas notiek ar tā svētību pēc vecā Maskavas principa „Skaldi un valdi!"

NATO BAZĒ NOZAGTĀ RAĶETE AIZSŪTĪTA UZ MASKAVU

Rietumeiropas aizsardzības organizācija nule saņēmusi jaunu sitienu ar Rietumvācijas ģenerālprokurora Martina atklājumu, ka NATO gaisa spēku bazē Neiburgā nozagta „Sidewinder" tipa raķete, ar kādu apbruņotas amerikāņu „F-104A Starfighter" kaujas lidmašīnas, un kā bagāža gaisa ceļā aizsūtīta uz Maskavu. Aģenti ielavījušies bazes noliktavā, kur nozaguši 9½ pēdu gaŗo un 165 mārciņas smago raķeti, pārvēluši pāri lidmašīnu skrejceļam un pa dzelonstiepļu žogā izgrieztu caurumu ievietojuši automašīnā. Tā kā raķete izrādījusies par gaŗu, zagļi izsituši mašīnas pakaļējo logu, pa kuŗu raķetes gals izbāzts ārā, pārsegts ar lupatu, kā to prasa satiksmes noteikumi, vedot priekšmetus, kas gaŗāki par satiksmes līdzekli, lai brīdinātu aizmugurē braucošos. Pēc tam raķete iesaiņota preču kastē un nosūtīta ar lidmašīnu kā bagāža uz Maskavu.

Kā aģenti iekļuvuši apsargātajā NATO lidlaukā un noliktavā un varējuši netraucēti veikt savu uzdevumu, par to, liekas, skaidrību tik drīz neiegūs arī Rietumvācijas pretizlūkošanas iestādes. Par Rietumvācijas policijas un karaspēka dziļi cilvēcīgo uzticību, kādu piedzīvojām pat kaŗa laikā, kad civilisti netraucēti varēja klejot ap militārām apmetnēm un ieroču novietņu tiešā tuvumā, liecina arī fakts, ka aģenti nozagto raķeti, ar tās smailo galu izbāztu pa auto pakaļējo logu, netraucēti vadājuši pa Rietumvācijas simtiem kilometru, apstājoties arī pie benzīna pildītavām degvielas uzņemšanai.

Sakarā ar raķetes nozagšanu apcietināts lidotāju seržants Volfs Dīthards Knope, poļu izcelsmes mechaniķis Jozefs Zinovskis un kāds trešais, kuŗa vārds vēl nav izpausts. Kanclers Kīzingers, kas pašreiz atrodas Spānijas apmeklējumā, steidzīgi piesprasījis ziņojumu par Rietumvācijas drošību. Rietumvācijas pretizlūkošanas dienests saņēmis smagus pārmetumus par nepietiekamo uzraudzību. Raķetes nozagšanas afēra apzīmēta par vienu no lielākajiem satricinājumiem jaunākajā spiegu skandalā, kas iesniedzas NATO augstākajās aprindās. Militārie eksperti pārmet, ka pretizlūkošanas dienests strādā ar novecojušām metodēm, kuŗas nevar salīdzināt ar izcilajām komūnistu spiegošanas operācijām. Kritizētāji norāda uz kļūdām, izmeklējot kontradmirāļa Lidkes rosību NATO galvenajā mītnē. Lidkes nāve bija viena no mistiskākajām augstāko vācu virsnieku „pašnāvību" serijā. Domājams, ka viņš nodevis daudzus svarīgus sabiedroto noslēpumus komūnistiem.

Valsts prokurors Martins arī ziņojis, ka Celles gaisa bazē nozagti svarīgi navigācijas plāni, kuŗi apzīmēti ar „LM - 3" un tāpat kā tūristu bagāža nosūtīti uz Maskavu. Vairāki navigācijas noslēpumi nozagti arī no kāda vācu firmas stenda Hanoveras izstādē un nogādāti uz Maskavu. Šie notikumi atklājušies pēc tam, kad kontradmirālis Lidke 8. oktobrī atrasts nošauts Eifela kalnos.

VĀCIEŠI PĀRDOD TANKUS UN PĒRK LIDMAŠĪNAS

Rietumvācija nolēmusi iegādāties no ASV „Phantom" un „Starfighter" tipa strūklilmašīnas 665 milj. dolaru vērtībā, tai pašā laikā pārdodot savus „Leopard" tipa tankus par 140 milj. dolariem Holandei. Parlamentārā aizsardzības komiteja piekritusi amerikāņu lidmašīnu pirkšanai tikai ar niecīgu balsu vairākumu. Lai apmierinātu oponentus, līgumam pievienota klauzula, ka ASV galvo par 125 milj. dolaru akciju kapitāla ieguldījumu Rietumvācijas rūpniecībā. Šajā Bonnas un Vašingtonas darījumā paredzēts Rietumvācijai piegādāt 88 „F-104" un 50 „F-104 Starfighter" tipa lidmašīnas, lai stiprinātu Rietumvācijas gaisa spēkus.

Holandes aizsardzības ministrija nolēmusi priekšroku dot vācu tankiem, nevis Anglijā ražotajiem. Rietumvācija tai piegādās 400 „Leopard" tipa tanku jau ar nākošo gadu.

PRETAMERIKĀNISKA DEMONSTRĀCIJA LONDONĀ

Citkārt mierīgos britus šīs nedēļas sākumā Londonā iztraucēja ap 30.000 demonstrantu, kuŗi vietkongu karogiem un ar „Ho-Ho-Ho-Čimin" saucieniem pārplūdināja iekšpilsētu un ielenca ASV vēstniecību, kuŗas priekšā demonstrātīvi sadedzināja amerikāņu zvaigžņoto karogu. Kādas amerikāņu automašīnu sabiedrības ēkai izdauzīja logus, izdemolējot arī citas celtnes. Saspridzināts arī nelaika ASV prezidenta Džona Kenedija piemineklis, kuŗu atklāja 1965. gada maijā, piedaloties arī prezidenta atraitnei un bērniem. Demonstranti ar sarkanu krāsu aptriepa beļģu kaŗa pieminekli un aplipināja ar anarchistu saukļiem. Apcietinātas 34 personas, vairākas smagi ievainotas, to vidū arī 5 policisti, kuŗi ievietoti slimnīcā. Pie Austrālijas nama sadedzināts Austrālijas karogs. Demonstrantos konstatēti visu šķiru nemiernieki — komūnisti, anarchisti, radikāļi, revolūcionārie sociālisti un, protams, arī studenti. Par ko viņi cīnās? Par Afrikas nēģeriem, Vietnamas komūnistiem, ASV nēģeru tā sauktajām „civiltiesībām", īsi sakot, par visiem destruktīvajiem spēkiem.

DEGOLLS PIE TURCIJAS PREZIDENTA

Savā piecu dienu ilgajā Turcijas apmeklējumā Francijas prezidents Degolls no Ankaras izlidoja uz Istanbulu, kur runāja par Čechoslovakijas un Vietnamas krizi. Ankarā Degollam bija tris stundu ilga apspriede ar Turcijas prezidentu Cevdetu Sunaju. Līdzīgas sarunas Degollam bija arī ar Turcijas ministru prezidentu Sulejmanu Demirelu. Komentātori secina, ka Degolla nolūks ir atturēt Turciju no ciešām saistībām ar NATO un jo sevišķi ASV. Pie mieasta galda Francijas prezidents uzsvēra, ka Kipras salā, kas atrodas tikai 40 jūdžu no Turcijas krasta, „turkiem jābūt turkiem un grieķiem jāpaliek grieķiem". Šos Degolla vārdus turki tulkojuši kā stipru franču atbalstu Kipras salas turku minoritātei. Degolls vēl izteicās, ka Turcija un Francija vēlas spēku līdzsvaru, kas bazēts nevis uz divām naidīgām nometnēm, kuŗas gatavas viena ar otru uzsākt cīņu, bet uz atturēšanos no katra konflikta.

● Bijušais policists Miltons Gonsaless da Silva notiesāts Riodežaneirā pavisam uz 317 gadiem cietumā par 13 ubagu nogalināšanu. Viņš paskaidrojis, ka atradis vieglāko ceļu, kā atrisināt nespējnieku jautājumu Brazilijā.

MAZIŅŠ KĀ KNIPA, BET JAU NEATKARIGS!

Āfrikā nule neatkarību ieguvusi Svazilande ar tikai nepilnu pusmiljonu iedzīvotāju.

Ed. Keša karikatūra

AKTUĀLAIS ĪSUMĀ

☆ Kanadas pasta departaments iespiedis ap 67 milj. jaunās 6 centu pastmarkas, kuŗas aizstās 4 un 5 centu markas valstī. Jaunais izlaidums ir oranžā krāsā ar visādu veidu satiksmes līdzekļu zīmējumu.

☆ Nevērojot Parkdēlas distrikta iedzīvotāju pretestību, Toronto pilsētas padome ar 20 pret 10 balsīm vienojās Kanadas Nacionālās izstādes laukumā un apkārtējās ielīņās izveidot 2,3 jūdžu ceļu auto sacensībām. Paredzētais projekts būs nepatīkams arī autobraucējiem, jo sacīkšu reizēs Lakeshore bulvāŗa daļa, tāpat kā pārējās ielas ap izstādes laukumu būs satiksmei slēgtas. Pilsētas tēvi ar šo cer izveidot Toronto par „pasaules" auto galvaspilsētu.

☆ Ontario transporta ministrija iecerējusi līdz 1971. gadam paplašināt Maltonas lidlauku tādā mērā, ka tajā dienā varēs apgrozīties ap 2000 lidmašīnu. Tā kā paredzēts arī laist darbā supersoniskos un milzu džetus, lidlauka apkārtnē džetu radītais trokšņa stiprums pārsniegs 100 decibelu, tā padarot distriktu neapdzīvojamu. Jānorāda, ka tiks skarti Bramēlijas un Applewood Heights iedzīvotāji, pie tam īpaši pēdējās mājas līdz šim reklāmēja par „klusas elegances" distriktu. Savu daļu jutīs arī Etobikokā dzīvojošie.

☆ Montrealas lidlaukā 30. oktobrī dumpīgi „taksīšu" šoferi, piepalīdzot studentiem, rīkoja nekārtības, lai protestētu pret Murray Hill limuzīnu un autobusu apgādes uzņēmumu, kuŗam vienīgam pieder tiesības uzņemt pasažieŗus pārvadāšanai pašā lidlaukā. 400 šoferu efektīvi noblokēja šo autobusu kustību, tā ka Hilla transportlīdzekļu apkalpe beidzot cīņiņu uzdeva, jo ar saviem auto netika cauri šoferu lokam. Nelīdzēja arī 295 policistu pūles pūli izklidināt, jo šoferi meta Molotova kokteiļus un sāka bojāt Hilla firmas satiksmes līdzekļus, izsitot arī vairākus logus birojam. Zaudējumi nodarīti 100.000 dol. apmērā. Zīmīgi, ka pirms demonstrācijas notikusi sanāksme Montrealas universitātē.

☆ Toronto universitātes 300 profesori aiz slēgtām durvīm nolēmuši stingrāk pastāvēt uz savām prasībām algu jautājumos. Maza daļa kareivīgāko profesoru mudinājusi uz streiku, bet ar 133 pret 72 balsīm mācībspēki izšķīrušies pagaidām palikt pie akadēmiskākas rīcības savu prasību aizstāvēšanā.

☆ Bramptonas jauniešu treniņu centra 4 iemītniekiem šoruden atļauts apmeklēt pagasta vidusskolu, kā arī piedalīties skolas sporta u.c. sarīkojumos. Sākumā viņi bijuši atturīgi un nedroši par savu uzņemšanu pārējo skolēnu kopībā, bet piedzīvojuši biedriskumu un laipni uzņemti citu pulkā. Skolas vadība informējusi treniņa centru, ka visu četru sekmes mācībās visai labas. Šis eksperiments sākts rehabilitācijas programmas ietvaros, bet lai to varētu iedzīvināt plašākos apmēros, nepieciešami grozījumi kriminālkuma noteikumos, uz kuŗiem cer vēl šai parlamenta sesijā.